

Pohjois-Pohjanmaan vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous

10.4.2025 klo 12-15

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Veteraanikatu 1, Oulu

Kymmenenvirran sali, 4 krs

Läsnäolijat: Aronsuu Kimmo, Aspegren Heikki, Ekholm-Peltonen Maria, Eskelinen Kirsi, Hanski Minna, Heikkinen Mirja, Hiltula Juha, Lappalainen Ismo, Liimatainen Maarit, Marttila Maare, Pesonen Elli, Rahkila Riina, Raudaskoski Taina, Rytönen Anne-Mari, Rääpysjärvi Jaana, Saari Markus, Sohlo Marika, Tuohino Jukka, Turunen Jarno, Tähtinen Petri, Väisänen Tero (pj), Rintala Jaana (siht)

Teams etäyhteydellä: Alatalo Aino, Ekdahl Markku, Estola Heikki, Hartikainen Eero, Hellsten Seppo, Honkala Harri, Hujanen Hannu-Pekka, Inget Juha-Matti, Kalliokoski Kirsi, Kangaskokko Juha, Keränen Nina, Kiviniemi Marko, Kropsu Elisa, Kyllönen Elisa, Laitala Heikki, Laukkanen Sami, Laurila Henna, Lauronen Maria, Leinonen Aira, Liuska Laura, Luhta Pirkko-Liisa, Meski Saana, Niemimäki Teemu, Nyman Jan-Ove, Ojanperä Vesa, Pakkala Johanna, Petänen Antti, Pikkarainen Kaisa, Purola Soile, Pusaa Elina, Päättalo Marja-Leena, Rankila Marja, Rantanen Vesa, Ronkainen Heli, Räisänen Jaakko, Rämö Jaakko, Rääpysjärvi Jaana, Salo Jyrki, Similä Kirsi, Sohlo Juha, Säkkinen Maria, Törrtö Heli, Vesala Marjo, Vierimaa Juha, Välimäki Matti, Väyrynen Tarja

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Yhteistyöryhmän puheenjohtajan sijaisena Vesistöyksikön päällikkö Tero Väisänen avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleeksi.

Läsnäolijat todettiin kierrättämällä osallistujalista, etäosallistujat saadaan kokouksen lokitiedoista.

Ennen kokousta ei ollut tiedossa olevia jäsenmuutoksia. Marja-Leena Päättalo kertoi edustavansa Luken metsätutkimusta ainakin tässä kokouksessa. Luke nimeää myöhemmin virallisesti uuden edustajan Hannu Hökän tilalle.

2. Ajankohtaista vesienhoidossa (Kimmo Aronsuu POPELY)

Kimmo Aronsuu kertoi vesienhoidon ajankohtaisista tehtävistä (esitys on muistion liitteenä 1).

Ekologinen luokittelu pitäisi olla valmis marraskuun loppuun mennessä, nyt luokitellaan virtavesiä ja seuraavana järvet. Kevomu-vesillä (keinotekoiset ja voimakkaasti muutetut vesimuodostumat) luokittelun tulisi valmistua marraskuun loppuun mennessä.

Seuraavassa yhteistyöryhmän kokouksessa (todennäköisesti joulukuussa) käsitellään paine- ja riskiarviot.

Merenhoidossa on menossa seurantaohjelman valmistelu, kuuleminen siitä on vuoden 2026 alussa ja se julkaistaan lokakuussa 2026.

WWW-sivuilla löytyy päivitetty [hankelistaus](#) kolmannen kauden vesienhoitohankkeista.

[Komission palautteessa](#) tuli vahvasti esiin toimeenpanovaje, ja että maa- ja metsätalouden kuormitusta vähentävien toimenpiteiden toimeenpanoa on tehostettava joko velvoitteiden tai

lisäkannustimien avulla. Hymo-paineiden vähentämisessä lupien säännöllinen tarkistaminen olisi tarpeen. Palautteessa kiinnitettiin huomiota myös toimien kustannustehokkaaseen kohdentamiseen.

Vesienhoidon tavoitteiden sitovuudesta luokittelemattomissa pintavesissä tehty ennakkopäätös ja KHO:n päätös muodostivat tarpeellisen linjauksen asiaan; tilatavoitteet eivät koske luokittelemattomia vesiä, mutta hankkeen tulee sopia yhteen vesienhoitosuunnitelman toimenpiteiden kanssa (ja YSL:n pilaamiskielto toki koskee luokittelemattomiakin vesiä).

Rahoitushaut Aronsuun erityksessä (liite 1) ja www.rahatpintaan.fi/

3. Lainsäädäntö (Kimmo Aronsuu POPELY)

Ympäristötavoitteiden sitovuus on nyt viety lainsäädäntöön. Myös tilan väliaikainen heikentäminen on kiellettyä. Lainsäädäntöön selkeytettiin myös, että hakija voi tuoda uutta luokitteluaineistoa tila-arvion tarkentamiseksi. Laki selkeyttää myös ympäristötavoitteista poikkeamisen prosessia on selkeytetty. Poikkeamiselle on tiukat edellytykset ja ehdot, joiden täytyessä lupaviranomainen myöntää lupa-asian yhteydessä poikkeuksen. Uusiutuvan energian hankkeet ovat laissa mainittuja erittäin tärkeitä yleisen edun mukaisia hankkeita, eli siltä osin täyttävät poikkeamisen edellytykset. Ympäristötavoitteiden lieventäminen tarkentui niin, että lievemmat tilatavoitteet tulee asettaa, jos sen edellytykset täyttyy.

Lakia tarkennetaan asetuksella, joka tulee lausunnolle kevään aikana. Ministeriö on luvannut opastusta lain tulkintaan.

Kimmo Aronsuun esitys on liitteessä 1.

Yhteistyöryhmän kannanotot ja kysymykset kahteen edelliseen

Poikkeamien käyttö on vaikeaa ja ohjeistukset ovat vasta tekeillä. Onko tulevaisu vesienhoitosuunnitelmissa kaikki vesimuodostumat siis hyvässä tilassa, tai niillä on lievennetyt tilatavoitteet tai tilatavoitteen saavuttaminen lykkääntynyt luonnonolosuhteiden vuoksi?

- Periaatteessa on juuri näin, vaikka käytännössä meillä on toimenpiteiden toimeenpanovajetta ja edelleen tullaan suunnittelemaan toimenpiteitä

Luvan hakijalla on mahdollisuus tuottaa lisäinformaatiota luokitteluun. Kenen tekemänä tieto on pätevää?

- Lupahakemuksen tekemisessä on kriteerit asiantuntijuudelle, sama pätee luokittelutietoon. Vesienhoitoviranomainen ottaa kantaa oikeellisuuteen, että onko tehty luokittelun kriteerien mukaisesti.

Miten muutokset voisivat koskettaa maataloustuottajaa?

- Maatalousalueilla, joilla peltoa on hyvin paljon, tilatavoitteen saavuttaminen voi olla mahdotonta tai vaatia kohtuuttomia toimenpiteitä johtuen maatalouden kuormituksesta ja hydrologisesta ja/tai morfologisesta paineesta (muuttuneisuudesta). Tällaisille vesimuodostumille tullaan asettamaan lievennetty tilatavoite. Silti niilläkin vesimuodostumilla toimenpiteitä kuormituksen vähentämiseksi tulee tehdä, samoin kaikki mahdolliset ja kohtuulliset toimenpiteet hydrologisen ja/tai morfologisen muuttuneisuuden vähentämiseksi.

Miten lainsäädännön uudistus vaikuttaa pohjaveden ottoon ja vesilaitosten lupiin?

- Käytännössä sillä ei yleensä ole juurikaan vaikutusta. Vesilaitosten luvissa on jo otettu huomioon, kuinka paljon pohjavesimuodostumasta on vedenottamalla mahdollista ottaa.

Voiko muut esittää luokituksen muutosta?

- Ympäristölupahakemuksen yhteydessä hakija voi esittää uusia tietoja luokituksen perusteeksi. Luokitteluun liittyviä tietoja voi ja kannattaa tuoda viranomaiselle tietoon elleivät ne jo ole. Kuulemisessa voi nostaa esiin luokittelussa havaitsemiaan virheitä tai puutteita, mutta luokittelu tehdään aineistojen ja ohjeistuksen mukaisesti Vesienhoitosuunnitelmasta voi valittaa.

Chat: Isoissa hankkeissa (kuten Haminan akkumateriaalitehdas) on konsultti kerännyt laajoja aineistoa luokittelun tarkistamiseksi tai täydentämiseksi. Eli käytännössä luokituksen täydennystä on jo tehty aiemminkin.

4. POHJAVESIALUEIDEN SUOJELUSUUNNITELMAT POHJAVESITOIMENPITEIDEN EDISTÄJÄNÄ

Maria Ekholm-Peltonen (**POPELY**) kertoi suojelusuunnitelmista toimenpiteiden edistämässä, esitys liitteenä 2. Suojelusuunnitelma itsessään ei ole oikeusvaikutteinen, mutta se on otettava huomioon suunnittelussa ja viranomaistoiminnassa. Suojelusuunnitelmassa esitetään toimet pohjaveden määrän ja laadun suojelemiseksi. Suojelusuunnitelmien laatimiseen voidaan myöntää avustusta. Sitä myönnetään ensisijaisesti riskipohjavesialueille, voidaan myöntää myös laajemmalle alueelle, esim. kunnan kaikille vedenoton kannalta tärkeisiin pohjavesialueisiin. Seurantaryhmä seuraa suunnitelman toteutumista. Suojelusuunnitelmasta kaksi versiota: julkinen ja viranomaisversio. Esimerkkinä Vihanninharjun pohjavesialueiden suojelusuunnitelma.

Henna Laurila (**Raahan kaupunki, ympäristövalvonta**) kertoi pohjavesien suojelusuunnitelmista kunnan näkökulmasta, esitys liitteenä 3.

Raahessa on useita 1-luokan pohjavesialueita, joista vain Lukkaraisenperän alueelle ei ole tehty suojelusuunnitelmaa. Vihanninharjun suojelusuunnitelmaa on päivitetty viimeksi 2018.

Seurantaryhmään kuuluu ohjausryhmän jäsenet (Raahan kaupunki, POPELY, Kalajoen kaupungin ympäristöterveydenhuolto, Vihannin Vesi Oy ja Jokilaaksojen palo- ja pelastuslaitos), vastuutahona ja koollekutsujana toimii Raahan ympäristötoimi. Seurantaryhmä kokoontuu pääsääntöisesti vuosittain ja sillä on myös teams-kanava, jossa toimenpidedataa voidaan muokata. Seurantaryhmällä on tärkeä rooli toimenpiteiden toteuttamisessa. Toimenpidesuosituksot toteutuvat parhaiten kohteilla, joilla on lupa ja seurantaa. Esimerkkinä toimenpidesuosituksen toteutumisesta on Vihanninkankaan käytöstä poistunut ampumarata. Seurantaryhmän työ vaatii resursseja, etenkin aktiivinen edistäminen. Toteutuminen hidasta ja vaiheittaista. Päivittämiselle ei ole vielä tarvetta, mutta tulee arvioitavaksi lähivuosina (suositus, että päivitetään 5-10 v välein). Monilla kunnilla suojelusuunnitelmat ovat verkossa näkyvillä (ilman karttoja).

Vihannin veden terveiset: Seurantaryhmä toimii laitokselle tärkeänä tietolähteenä ja viranomaiskanavana. Linjaukset antavat selkänöjää asiakkaiden suuntaan. Säännöllinen kokoontuminen on nähty tärkeäksi pohjaveden suojelun kannalta.

Yhteistyöryhmän kannanotot ja kysymykset

Nykyisen maailmanpoliittisen tilanteen vuoksi on syytä salata tieto, jos sen arkaluonteisuus hiemankin epäilyttää. Eli myös suojelusuunnitelmien tekstiosuudet kannattaa tarkkaan katsoa. Viedään terveiset myös Elyn vesihuoltoyksikköön. Vesihuolto on määritetty kriittiseksi tehtäväksi

Maanomistajat saattavat kokea, että heidän oikeuksiaan rajoitetaan ja saattavat vaatia korvauksia jo suunnitelman laatimisesta. Miten Raahessa on tiedotettu maanomistajia laadintavaiheessa.

- Yleisen prosessin mukaisesti. Kun prosessi alkoi, siitä oli yleinen tiedote. Suunnitelma ei tuo mitään uutta mikä rajoittaisi maanomistajien toimia. Rajat ovat jo olemassa, suunnitelma tuo vain lisätietoa.
- Maanomistajat eivät miellä sitä näin
- Metsäomistajat ja maa-aineksen ottajat usein saattavat kokea suojelusuunnitelman rajoittavan toimintaa

Maanomistajien tiedottamisen lisäksi voisi olla hyvä osallistaa heidät työskentelyyn.

- Hyvä huomio. Asutettujen alueiden kyseessä ollessa on usein tehty asukaskysely
- Työpajat olleet hyviä ja sitä aineistoa voisi hyödyntää

Maatalous yhtenä riskitekijänä: meneekö viljelijöille tieto ja ohjeita:

- Tilalla ympäristölupa, jonka kautta rajoitteet tulevat. Yleisesti muuten ei viljelijöitä ole tiedotettu, SYKellä yleisiä ohjeita.

5. UUSIUTUVA ENERGIA

Vesienhoidon toimenpiteiden vaikutus säätövoimaan Jarno Turunen (SYKE), esitys liitteenä 4.

VHS-Säätövoima-hankkeessa on pyritty mallintamalla tutkimaan, mikä olisi merkittävä haitta vesivoimalle. Vesivoimalla on merkitystä erityisesti reservi- ja säätövoimana. Hankkeessa tehtiin skenaariot, joissa tarkasteltiin vesienhoidon toimenpiteiden vaikutus sähköntuotantoon. Skenaariossa huomioitiin myös sähkönsäätöjärjestelmän muutoksia. Johtopäätöksenä oli, että vesienhoidon ympäristötoimenpiteet vaikuttavat vesivoiman tuotantokapasiteettiin ja säätökykyyn, mutta sähkömarkkinoiden tasapaino säilyy suurelta osin vakaana. Kalateiden ja ohitusuomien vaikutus säätökykyyn olisi varsin vähäinen, virtaamasaännöstelyn rajoittamisella on suurempi vaikutus. Vesienhoidon merkittävä haittaa tulee tulkita ensisijaisesti suhteessa yhteiskunnan yleisiin etuihin ja arvioida toimenpidekokonaisuuksien vaikutusta sähköjärjestelmän tasolla.

Tuulivoimarakentamisen vesistövaikutukset Anne-Mari Rytönen (POPELY), esitys liitteenä 5.

Tuulivoima hankkeita 32 YVA-menettelyssä. Tuulivoimarakentamista sijoittuu paljon maakunnan eteläosiin, jossa vesien tila on heikoin. Tuulivoimarakentamisen vesistövaikutuksista on vielä heikosti tietoa, eikä siten ohjeistustakaan juuri ole. Tässä tehdyssä esiselvityksessä koostettiin tapoja vesistövaikutusten arviointiin sekä käytäntöjä ja ohjeita vaikutusten lieventämiseen. Tunnistettiin erityyppisiä vaikutuksia ja vaikutusmekanismeja mitä tuulivoimarakentamisesta voi aiheutua (vaikutukset hydrologiaan, vedenlaatuun sekä uomien rakenteeseen esteellisyyteen ja rantavyöhykkeeseen). Tarkasteltiin esimerkkitapauksessa hankkeen vaikutusta ja sen yhteisvaikutusta muiden hankkeiden kanssa.

Aurinkovoimaa selvitys- tai lupavaiheessa Pohjois-Pohjanmaalla 21 hanketta. Pintavesiin vaikutukset samantyyppisiä kuin muissakin hankkeissa, joissa kuivatusta, puuston poistoa jne. Kuivatussuunnittelu tulisi olla mukana jo hankkeen alussa; nyt kun hanke tulee YVA-tarveharkintaan, kuivatussuunnitelmaa ei välttämättä vielä ole. Tapio on tehnyt oppaan [Aurinkovoimailoiden vesienhallinta ja luontoteot turvetuotannosta poistuvilla alueilla – Tapio](#)

Tärkeää että tunnistetaan eri vaikutustyyppit ja tunnistetaan riskikohteet ja huomioidaan mukin valuma-alueella oleva toiminta. Haittojen ennaltaehkäisy olisi ensisijaista. Hankkeiden kautta olisi jopa

mahdollista parantaa vesien tilaa. TURRI hanke jatkaa selvitystyön tekemistä. Hankkeessa arvioidaan ekologisen tilan kehitystä ja siihen sisältyy myös toimenpiteitä jolla tuulivoimarakentamisen vaikutuksia vähennetään ja parannetaan ekologista tilaa.

Kommenttipuheenvuoro edellisiin Marja Rankila (Energiateollisuus ry), esitys liitteenä 6.

Vesivoima on säätövoima tuulivoimalle, tulevaisuudessa on muutakin säätömahdollisuutta, mutta ei korvaa vesivoimaa. Säätövoimaselvityksessä sähkömarkkinatarkastelu on puutteellinen eikä voi sellaisenaan käyttää. Puutteina mm ettei huomioi sääolojen vaihtelua eikä mukana ole kaikkia vesienhoidon toimenpiteitä. Lisäksi tulee huomioida huoltovarmuus ja energiaomavaraisuus. Säätökyvyn menetys pitäisi laskea merkittäväksi haitaksi

Tuulivoimarakentamisen vesistövaikutusten esiselvitys on hyvä, lisää tietoa aiheesta tarvitaankin. Viranomaisillakin on vaihtelevasti kokemusta vesienhallinnasta. Jos vesien selvitysvaatimuksia esitetään, niiden tulee olla perusteltuja (eli tapauskohtainen tarkastelu mutta yhtenäisin periaattein). Haasteena on miten erotetaan tuulivoima muusta maankäytöstä ja miten vesistövaikutukset huomioidaan muussa maankäytössä. Kaikki ei saa kaatua tuulivoiman niskaan.

Yhteistyöryhmän kannanotot ja kysymykset

Hyvä kun vaikutuksia selvitetään, tuulivoimarakentamisella on vaikutusta myös maa- ja metsätalouden vesiensuojelurakenteisiin. Vesienhoito voisi olla tuulivoimayhtiölle hyvä keino profiloitua ja parantaa sosiaalista hyväksyttävyyttä - mahdollisuus eikä uhka.

Vesivoimalle aiheutettujen haittojen arvioiminen: Sähköntuotannon menetyksen korvattavuudesta on KHO Pamilo päätös: Jos alkuperäiset investoinnit on jo kuoletettu (yli 30 v), niin haittaa ei tarvitse korvata.

Kevomu-luokittelu: Kriittistä mikä tilatavoite on, mutta oikeasti voi tehdä muutakin. Esim. Emäjoella tehdään isoa kalatietä, vaikka vesimuodostuman on jo hyvä suhteessa saavutettavissa olevaan tilaan. Esim. Ruotsissa merkittävälle haitalle asetettu kynnyks on 2,3 % ja keskustelu on aivan jumissa, koska on todettu, että se 2,3 % aiheuttaa liian suuren muutoksen sähköjärjestelmään.

Tulevassa TURRI-hankkeessa tutkitaan kysymystä, että miten erottaa tuulivoiman vaikutus muusta maankäytöstä. Tuulivoimayhtykset ovat kyllä kiinnostuneita lisäämään hankkeiden sosiaalista hyväksyttävyyttä. Pitäisi löytyä niitä tapoja joilla he voisivat osallistua vesienhoitoon ja TURRI-hankkeessa pyritään löytämään tähän jotain eväitä.

Oulujoen Arvovesi-koordinaatioon tuulivoimayhtiöt ei olleet halukkaita osallistumaan, mutta haluavat osallistua paikalliseen konkreettiseen toimintaan.

Vesilain valvonnan kommenttina, että valokuviissa näkyi selkeitä haittoja, joita olisi voinut ehkäistä. Suunnitelmissa haittojen mahdollisuus ei välttämättä näkynyt.

6. PISTEKUORMITUS

Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen pistekuormituksen luvituksessa Marko Kiviniemi (Pohjois-Suomen aluehallintovirasto), esitys liitteenä 7.

AVIn lupakäsittelyssä ei ole harkintavaltaa, vaan ratkaisut perustuvat täysin lakiin. Lupa on myönnettävä, jos edellytykset siihen täyttyvät. Jos lupa myönnetään, se myönnetään hakemuksen mukaisena, AVI ei tee suunnittelua. Ympäristönsuojelulaissa fyysistä muutosta ei pidetä pilaantumisenä. Nyt luvan myöntämisen edellytykseen on tullut uutena vesien tilan heikentämisen kielto ja sitovat vesienhoidon tavoitteet. Oikeuskäytännön myötä se on ollut edellytyksenä aiemminkin, mutta nyt tilanne on selkeämpi. Purkuputken sijoituspaikkaa voidaan hakemuksen jättämisen jälkeenkin tutkia ja muuttaa niin että luvan myöntämisen edellytyksen täyttyy. Hakemuksesta lupaviranomainen voi edellytysten täytyessä myöntää lupa-asian yhteydessä poikkeuksen vesienhoidon ympäristötavoitteista.

Toiminnanharjoittajan kommenttipuheenvuoro Ismo Lappalainen (StoraEnso), esitys liitteenä 8.

Lupamääräykset perustuvat BAT päätelmiin, jotka muuttuvat noin 10 v välein, jonka jälkeen voi olla tarve lupien uudelleen harkintaan. Vesienhoidon tavoitteiden sitovuus tuli toisella vesienhoitokaudella. Luvan saannin ennakoitavuus on heikentynyt. Nämä uudet pykälät on käytössä, kun luvat tarkistetaan, ja se voi lisätä vaatimustasoa. Lupamääräykset ei yksin riitä vesien tilan parantamiseen, vaan hajakuormituksen päästöihin olisi voitava puuttua. Poikkeamien käyttö on vain harvoin mahdollista. Tilan arviointi on oltava luotettavaa ja siihen on panostettava.

YSL:n valvojan kommenttipuheenvuoro Jaana Rääpysjärvi, Jaana Rintala (POPELY), esitys liitteenä 9.

Ekologisen tilan arviointiin liittyy useita epävarmuustekijöitä. Vaikutusten arvioinnin haasteena on monimutkaiset vaikutusmekanismit ja osin puutteellinen tietopohja sekä hankkeiden ja hajakuormituksen yhteisvaikutus. Voisiko lisäkuormitusta sallia lainkaan valuma-alueilla, joiden vesimuodostumat ovat jo hyvää huonommassa tilassa, ja voisiko toiminnanharjoittajalle olla mahdollista ”kompensoida” uuden toiminnan aiheuttamaa kuormituksen lisäystä hajakuormitusta vähentävillä rakenteilla tai ”ostamalla” valuma-aluekohtaisia päästöoikeuksia. KHO:n ennakkopäätöksen ([KHO 2025:1](#)) pohjalta olisi kuitenkin tulkittavissa, että kun hanke ei ennalta arvioiden yksinään estä sen alapuolisten pintavesimuodostumien hyvän tilan saavuttamista tai heikennä niiden nykyistä tilaa, olisi luvan myöntämisedellytyksen olemassa vesienhoidon tilatavoitteen osalta. Luvitus on kuitenkin tehokas keino vesienhoidon edistämiseen. Huolellisesti tehty, tarkka ja kattava vaikutusten arviointi (myös ja erityisesti biologisten tekijöiden osalta) lupahakemuksessa on ensiarvoisen tärkeä kun arvioidaan hankkeen vesistövaikutuksia suhteessa vesimuodostuman tilatavoitteeseen.

Yhteistyöryhmän kannanotot ja kysymykset

Luokittelu ja tilatavoitteen asettelu tosi tärkeää, Missä vaiheessa toiminnanharjoittajat saavat Pisanan käyttöön.

- Tulee, mutta ei vielä työn alla, veikkaus että tulee 2027. Seuraavassa kokouksessa käydään läpi luokittelun perusteet, kaikkia vesimuodostumia ei voida käydä läpi, mutta tarpeen mukaan voidaan katsoa luokitteluperusteita.

Luokittelu ja tiedot tarvitaan jo YVA-vaiheessa ja myöhemmin myös lupavaiheessa. YVAN ja lupavaiheen aikana tietoja vesimuodostuman tilasta ja luokittelua voidaan täydentää, se on hyvä mahdollisuus

7. Loppukeskustelu

Puheenjohtaja veti yhteen päivän antia. Muu keskustelu oli käyty jo edellisissä asiakohdissa.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti esityksistä ja aktiivisesta osallistumisesta.

Aluehallinnon uudistus etenee eduskunnassa tulee näillä näkymin voimaan 1.1.2026. Vesienhoidon suunnittelu, luokittelu ja seuranta siirtyvät LVV:on ja vesienhoitosuunnitelmassa olevien toimenpiteiden edistäminen, rahoitus ja toteutumisen seuranta EVK:en. Uudistuksella tavoitellaan luvituksen sujuvoittamista ja edistämistehtävät keskitetään Elinvoimakeskuksiin. Vesitaloustehtävät, esim. rakennettujen vesien tehtävät, siirtyvät Lapin elinvoimakeskukseen. Joulukuun kokouksessa kerrotaan tarkemmin mihin meillä vesienhoidon parissa työskentelevät henkilöt siirtyvät ja millaisilla tehtävillä.

Tässä kokouksessa oli 20 läsnä paikan päällä ja 40 etänä. Toivotaan että enemmän ihmisiä tulisi paikalle, koska hyviä keskusteluja käydään myös väliajoilla. Nämä ryhmät toimivat tämän suunnittelukauden loppuun saakka.

Seuraava kokous sovitaan myöhemmin joulukuulle. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:35.

Muistion laati Jaana Rintala

Muistion liitteet

- Liite 1. Ajankohtaista vesienhoidossa ja Vesienhoidon ympäristötavoitteita koskevan lainsäädännön muutokset
- Liite 2. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat pohjavesitoimenpiteiden edistäjänä
- Liite 3. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat kunnan näkökulmasta
- Liite 4. Vesienhoidon toimenpiteiden vaikutus säätövoimaan - VHS-Säätövoima -hanke pähkinäkuoressa
- Liite 5. Maatuulivoiman rakentamisen vesistövaikutukset
- Liite 6. Kommenttipuheenvuoro (Energiatallisuus)
- Liite 7. Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen pistekuormituksen lupaharkinnassa
- Liite 8. Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen luvituksessa. Toiminnanharjoittajan puheenvuoro
- Liite 9. Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen pistekuormituksen luvituksessa - kommenttipuheenvuoro ELY:n valvojalta



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Ajankohtaista vesienhoidon suunnittelussa

Kimmo Aronsuu, POPELY

Pohjois-Pohjanmaa vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous

10.4.2025

Vesienhoidon suunnittelun eteneminen

- Painearviot tehty; viimeistellään luokittelun edetessä
- Hydrologis- morfologinen luokittelu lähes valmis; tietojen siirto tietojärjestelmään käynnissä.
- Ekologinen luokittelu: Virtavesien luokittelu käynnissä, seuraavana järvet.
- Keinotekkoisten ja voimakkaasti muutettujen vesimuodostumien nimeämisen ja luokittelun ohje sekä tietojärjestelmä valmistuu huhtikuun loppuun mennessä; luokittelu alkaa kevään aikana
- Pohjavesien riskinarviointi ja luokittelu: työ käynnissä
- Seuraavassa kokouksessa joulukuussa teemana paine- ja riskiarviot sekä luokittelu

Merenhoidon seurantaohjelma

- Kattaa laajasti eri tahojen (mm. LUKE, Metsähallitus, IL, ELYt) seurannat
- Seurantakäsikirja Suomen merenhoitosuunnitelman seurantaohjelmaan 2026 päivitys
- Seurantaohjelman päivittäminen 3/2025-6/2025
- Päätökset ja kuulemiseen valmistautuminen 8/2025-11/2025
- Kuuleminen 1/2026-2/2026
- Viimeistely ja päätös 15.7.2026
- Julkaisu ja EU-raportointi 31.10.2026



Vuosina 2022–2024 käynnissä olleet hankkeet

- Eri rahoituslähteistä rahoitettavat vesienhoitoa edistävät hankkeet päivitetään kerran vuodessa Pohjois-Pohjanmaa ELY-keskuksen vesienhoitosivuille
- Viimeinen päivitys helmikuussa 2025: [Kolmannen kauden vesienhoitohankkeita Pohjois-Pohjanmaalla](#)

Sisällys

KUNNOSTUSHANKKEET.....	3
Maakunnalliset kunnostushankkeet.....	3
Kalajoki–Temmesjoki-suunnittelualueen kunnostushankkeet.....	5
Oulujoen suunnittelualueen kunnostushankkeet	9
Kiiminkijoki–Kuivajoki-suunnittelualueen kunnostushankkeet.....	11
Koutajoki–Vienan Kemi -suunnittelualueen kunnostushankkeet	15
NEUVONTA- JA VERKOSTOITUMISHANKKEET	17
TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISHANKKEET	20
Tutkimus- ja kehittämishankkeet, maatalous	20
Tutkimus- ja kehittämishankkeet, metsätalous.....	22
Tutkimus- ja kehittämishankkeet, valuma-alue/useampi sektori	23
Tutkimus- ja kehittämishankkeet, kalatalous.....	25
Tutkimus- ja kehittämishankkeet, muut	27

Komission palaute III kauden vesienhoitosuunnitelmista (4.2.2025)

- [Kaikki aineistot EU-sivuilla](#), [Suomen maakohtainen palaute EU-sivuilla](#)
- Palaute monelta osin ennestään tuttua aiemmilta kierroksilta. Palautetta mm:
 - Toimeenpanovajeen korjaaminen: ympäristötavoitteiden saavuttamiseen tulisi panostaa enemmän
 - Toimenpiteissä vapaaehtoinen lähestymistapa ei riittävä: harkittava muita tapoja tai lisätään kannustimia (maatalous, metsätalous)
 - Hymo-paineiden vähentäminen: lupien säännöllinen tarkistaminen tarpeen
 - Vh-suunnitelmissa toimenpiteiden priorisoinnin parempi kuvaus ja kustannusvaikuttavuuden arviointi tarpeen
 - Ilmastonmuutos tulisi huomioida entistä paremmin vaikutusten arvioinnissa / toimenpiteissä
 - Tulisi vahvistaa merkittävien paineiden arviointia (mm. hymo, orgaaninen aines): vähemmän asiantuntija-arviota, enemmän mallinnusta
 - Erityisalueiden tavoitteet ja toimenpiteet tulisi kuvata yksityiskohtaisemmin
 - Seurannan lisääminen ja asiantuntija-arvion vähentäminen luokittelussa (mm. pintavesien kemiallinen tila, pohjavesien tilaa heikentävät aineet)
- + Poikkeusten käytön perustelut suunnitelmissa nähtiin hyvinä
- + Positiivista palautetta ekol.luokittelun menetelmien kehittämisestä ja käytöstä

Rikkomusmenettelyn eteneminen

- EU-komissio käynnisti 3.10.2024 Suomea koskevan rikkomusmenettelyn koskien lupien säännöllistä tarkistamista
- Suomi on lähettänyt komissiolle vastauksen, jossa se kiistää komission väitteet. Komissio on Suomen mukaan mennyt vaatimuksissaan pidemmälle kuin direktiivi vaatii.
- Seuraavaksi odotellaan komission vastausta ja mahdollista EU-tuomioistuimen käsittelyä.

Vesienhoidon tavoitteiden sitovuus pienissä, luokittelemattomissa, yksittäisiksi vesimuodostumiksi rajaamattomissa pintavesissä

- Vain pieni osa puroista, noroista (valuma-alue $<100 \text{ km}^2$) ja pienistä järvistä/lammista ($<50 \text{ ha}$) on rajattu yksittäisiksi vesimuodostumiksi
- Rajaamattomia vesimuodostumia käsitellään vesienhoitosuunnitelmassa ryhminä: tunnistetaan paineet yleisellä tasolla ja asetetaan toimenpidetavoitteita esim. suunnittelualueittain
- EU-tuomioistuimen ennakkopäätöksen [EUR-Lex - 62022CA0301 - EN - EUR-Lex](#) ja korkeimman hallinto-oikeuden siihen perustuvan päätöksen [KHO:2025:1](#) mukaan
 - Vesienhoidon luokitteluun perustuvat velvoitteet eivät koske luokittelemattomia vesiä
 - On kuitenkin varmistettava, ettei hanke kyseisen luokittelemattoman pintaveden kautta vaikuta luokiteltuun pintavesimuodostumaan siten, että luokitellun pintavesimuodostuman tila huononee tai sen hyvän tilan saavuttaminen vaarantuu.
 - Lisäksi varmistettava, että hankkeen toteuttaminen sopii yhteen vesienhoitosuunnitelmassa sanottujen toimenpiteiden kanssa
- Muistettava, että vesilain ja ympäristönsuojelunlain vaatimukset koskevat kaikkia pintavesiä, myös pieniä luokittelemattomia (ks. mm. [KHO:2025:1](#))



Rahoitushaut

Rahoitus	Haku alkaa	Haku päättyy
Yleishyödylliset ympäristö- ja ilmastoinvestoinnit	01.02.2025	30.09.2025
Haitta-aineet hallintaan – avustusta kaupunkivesien hallintaan	01.04.2025	19.06.2025
EU:n maaseuturahoitus: Yleishyödylliset investoinnit luonnonvarojen kestävään hoitoon	01.01.2024	31.12.2027
Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahoitus 2021-2027	04.04.2022	31.12.2027
Metsätalouden kannustejärjestelmän (metka) tuki luonnonhoitoon	08.10.2024	31.12.2027
Avustukset kalatalouden edistämiseen	01.01.2025	31.01.2027
Leader rahoitus	01.01.2022	31.12.2027
EU:n maaseuturahoitus: Ei-tuotannolliset investoinnit	01.01.2022	31.12.2027
Vaelluskalakantojen elvyttämisohjelma NOUSU	01.10.2021	31.12.2027
Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelma	01.10.2021	31.12.2027
Euroopan aluekehitysrahasto EAKR	01.11.2021	31.12.2027



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vesienhoidon ympäristötavoitteita koskevan lainsäädännön muutokset

Kimmo Aronsuu, POPELY

Pohjois-Pohjanmaa vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous

10.4.2025

Vesienhoidon ympäristötavoitteiden sitovuus kasvoi huomattavasti Weser-päätöksen myötä

- Weser-joen tapaus (C-461/13) EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisutuomio 1.7.2015
 - VPD 4 artiklan mukaiset vesienhoidon ympäristötavoitteet sitovat uuden hankkeen lupaharkintaa
 - Uusi hanke ei saa vaarantaa hyvän tilan saavuttamista tai heikentää vesimuodostuman tilaa
 - Tilan heikkenemistä arvioidaan laatutekijäkohtaisesti
- Suomessa tunnetuin Weser-periaatteeseen perustuva ratkaisu on ns. Finnpulp-päätös, jossa hakemus suuren sellutehtaan rakentamiseksi hylättiin.
 - [KHO:2019:166 - Korkein hallinto-oikeus](#) : Asiassa saatu selvitys osoitti, että Kallaveden ekologista tilaa kuvaavat kasviplankton-laatutekijän osatekijät olivat trendinomaisesti heikkenemässä rehevöitymisen vuoksi siten, että Kallaveden ekologinen tila tai ainakin yksi sen laatutekijöistä eli kasviplankton oli vaarassa heikentyä tyydyttävälle tasolle erityisesti, jos vesistöön kohdistuva kuormitus vielä nykyisestä lisääntyy.
- EU-tuomioistuimen päätösten periaatteet on siirretty Suomen lainsäädäntöön vuoden 2025 alusta. Samalla muutettiin joitakin pykälää vastaamaan aikaisempaa paremmin vesipuitedirektiiviä.

Vesienhoidon ympäristötavoitteiden sitovuus

-laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä-

- 20 a §: Hyvän tilan tavoitteen tai muun asetetun tilatavoitteen^{22,24,25§} saavuttaminen ei saa vaarantua hankkeen tai toiminnan johdosta.
- 20 b §: Vesimuodostuman tila ei saa heikentyä hankkeen tai toiminnan johdosta siten, että:
 - 1) ekologisen tilan luokittelua koskeva tekijä alenee vähintään yhdellä luokalla tai se edelleen heikkenee, jos kyseinen tekijä on jo alimmassa luokassa; tai
 - 2) pilaavaa tai haitallista ainetta koskeva ympäristönläatunormi ylittyy tai jos ympäristönläatunormi on jo ylittynyt, aineen pitoisuus nousee vesimuodostumassa.
- 20 a,b §: Hankkeen tai toiminnan vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon vesienhoitosuunnitelmassa esitetyn lisäksi muut ajantasaiset tiedot vesimuodostuman tilasta.
- HE 175/2024 vp: Kielletyksi tilan heikentymiseksi tulisi tulkita myös vesien tilan lyhytkestoinen tilapäinen heikkeneminen

3 a luku Ympäristötavoitteet ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa lupamenettelyissä

20 a § Vesien tilan tavoite

Kaikissa pinta- ja pohjavesimuodostumissa tulee saavuttaa vähintään hyvä tila tai niille vesienhoitosuunnitelmassa 22, 24 tai 25 §:n nojalla asetettu muu tilatavoite. Tavoitteiden saavuttaminen ei saa vaarantua hankkeen tai toiminnan johdosta. Hankkeen tai toiminnan vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon vesienhoitosuunnitelmassa esitetyn lisäksi muut ajantasaiset tiedot vesimuodostuman tilasta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset vesien tilan tavoitteista.

20 b § Heikentämättömyysvaatimus

Vesimuodostuman tila ei saa heikentyä hankkeen tai toiminnan johdosta siten, että:

1) ekologisen tilan luokittelua koskeva tekijä alenee pintavesimuodostumassa vähintään yhdellä luokalla tai se edelleen heikkenee, jos kyseinen tekijä on jo alimmassa luokassa; tai

2) pilaavaa tai haitallista ainetta koskeva ympäristönläatunormi ylittyy pinta- tai pohjavesimuodostumassa tai jos ympäristönläatunormi on jo ylittynyt, aineen pitoisuus nousee vesimuodostumassa.

Hankkeen tai toiminnan vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon vesienhoitosuunnitelmassa esitetyn lisäksi muut ajantasaiset tiedot vesimuodostuman tilasta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset vesimuodostuman tilan heikentämättömyyden arvioinnista.

Vesienhoidon ympäristötavoitteiden sitovuus

-Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki-

Lupaa ei saa myöntää, jos hanke

- vaarantaa vesimuodostuman tilatavoitteen^{vhmjl 20a §} saavuttamisen
- aiheuttaa vesimuodostuman tilan heikentymistä^{vhmjl 20b §}

VL 3:4 § Luvan myöntämisen yleiset edellytykset

Lupaa ei saa myöskään myöntää, jos vesitaloushanke vaarantaa pintavesimuodostuman tai pohjavesimuodostuman tilatavoitteen saavuttamisen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a §:n vastaisesti tai jos vesitaloushankkeesta voisi aiheutua mainitun lain 20 b §:n vastaista vesimuodostuman tilan heikentymistä.

YSL 49 § Luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

7) vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a §:n vastaista pintavesimuodostuman tai pohjavesimuodostuman tilatavoitteen saavuttamisen vaarantumista tai mainitun lain 20 b §:n vastaista vesimuodostuman tilan heikentymistä.

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi (I)

-laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä-

Ympäristötavoitteista^{20 a, 20 b §} poiketaan YSL:n tai VL:n mukaisen lupa-asian yhteydessä uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi, jos:

- 1) pohjavesimuodostuman hyvää määrällistä tilaa ei saavuteta tai pohjavesimuodostuman tilan huononemista ei voida estää ja tämä johtuu uusista pohjavesimuodostumien pohjaveden korkeutta muuttavista toimenpiteistä;
- 2) pintavesimuodostuman hyvää ekologista tilaa tai hyvää ekologista potentiaalia ei saavuteta tai pintavesimuodostuman huononemista ei voida estää ja tämä johtuu uusista pintavesimuodostuman fyysisiä ominaisuuksia muuttavista toimenpiteistä; tai
- 3) pintavesimuodostuman ekologinen tila huononee erinomaisesta hyvään tilaan

20 c § Ympäristötavoitteista poikkeaminen uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi
Edellä 20 a ja 20 b §:ssä tarkoitetuista ympäristötavoitteista poiketaan ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) tai vesilain mukaisen lupa-asian yhteydessä uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi, jos:

- 1) pohjavesimuodostuman hyvää määrällistä tilaa ei saavuteta tai pohjavesimuodostuman tilan huononemista ei voida estää ja tämä johtuu uusista pohjavesimuodostumien pohjaveden korkeutta muuttavista toimenpiteistä;
- 2) pintavesimuodostuman hyvää ekologista tilaa tai hyvää ekologista potentiaalia ei saavuteta tai pintavesimuodostuman huononemista ei voida estää ja tämä johtuu uusista pintavesimuodostuman fyysisiä ominaisuuksia muuttavista toimenpiteistä; tai
- 3) pintavesimuodostuman ekologisen tilan huononeminen erinomaisesta hyvään tilaan aiheutuu uusista kestävän kehityksen mukaisista toimista.

Lisäksi poikkeamisen edellytyksenä on, että:

- 1) kaikki käytännössä mahdolliset toimenpiteet toteutetaan hankkeesta tai toiminnasta vesimuodostuman tilaan kohdistuvan haittavaikutuksen vähentämiseksi;
 - 2) uusi hanke tai toiminta on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä tai uuden hankkeen tai toiminnan vaikutukset ihmisten terveydelle, ihmisten turvallisuuden ylläpitämiselle tai kestävälle kehitykselle tuomat hyödyt ylittävät 20 a ja 20 b §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamisesta ympäristölle ja yhteiskunnalle koituvat hyödyt;
 - 3) kyseisten vesimuodostuman muutosten tuomia hyötyjä ei voida teknisen toteuttamiskelpoisuuden tai kohtuuttomien kustannusten vuoksi saavuttaa muilla ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla; sekä
 - 4) se ei pysyvästi estä tai vaaranna ympäristötavoitteiden saavuttamista muissa saman vesienhoitoalueen vesimuodostumissa tai ole ristiriidassa muualla ympäristölainsäädännössä asetettujen vaatimusten tai tavoitteiden kanssa.
- Uusiutuvan energian tuotantolaitosten suunnittelu, rakentaminen ja käyttö sekä tällaisten laitosten verkkoon liittäminen, asiaankuuluva verkko ja energiavarastot ovat aina 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja erittäin tärkeitä yleisen edun mukaisia hankkeita tai toimintoja.

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi (II)

-laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä-

Lisäksi poikkeamisen edellytyksenä on, että:

- 1) Hankkeen haittavaikutuksen vähentämiseksi toteutetaan ”kaikki” toimenpiteet;
 - 2) Hanke on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä **tai** sen hyödyt a) terveydelle, b) turvallisuudelle tai c) kestävälle kehitykselle ylittävät ympäristötavoitteiden ^{20 a, 20 b §} saavuttamisesta koituvat hyödyt;
 - 3) Hankkeen hyötyjä ei voida teknisen toteuttamiskelpoisuuden tai kohtuuttomien kustannusten vuoksi saavuttaa muilla ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla; **sekä**
 - 4) Hanke ei pysyvästi estä tai vaaranna ympäristötavoitteiden saavuttamista muissa vesimuodostumissa tai ole ristiriidassa muun lainsäädännön kanssa.
- Uusiutuvan energian tuotantolaitosten suunnittelu, rakentaminen ja käyttö sekä tällaisten laitosten verkkoon liittäminen, asiaankuuluva verkko ja energiavarastot ovat aina 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja erittäin tärkeitä yleisen edun mukaisia hankkeita tai toimintoja.

20 c § Ympäristötavoitteista poikkeaminen uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi
Edellä 20 a ja 20 b §:ssä tarkoitetuista ympäristötavoitteista poiketaan ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) tai vesilain mukaisen lupa-asian yhteydessä uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi, jos:

- 1) pohjavesimuodostuman hyvää määrällistä tilaa ei saavuteta tai pohjavesimuodostuman tilan huononemista ei voida estää ja tämä johtuu uusista pohjavesimuodostumien pohjaveden korkeutta muuttavista toimenpiteistä;
- 2) pintavesimuodostuman hyvää ekologista tilaa tai hyvää ekologista potentiaalia ei saavuteta tai pintavesimuodostuman huononemista ei voida estää ja tämä johtuu uusista pintavesimuodostuman fyysisiä ominaisuuksia muuttavista toimenpiteistä; tai
- 3) pintavesimuodostuman ekologisen tilan huononeminen erinomaisesta hyvään tilaan aiheutuu uusista kestävä kehityksen mukaisista toiminnoista.

Lisäksi poikkeamisen edellytyksenä on, että:

- 1) kaikki käytännössä mahdolliset toimenpiteet toteutetaan hankkeesta tai toiminnasta vesimuodostuman tilaan kohdistuvan haittavaikutuksen vähentämiseksi;
 - 2) uusi hanke tai toiminta on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä tai uuden hankkeen tai toiminnan vaikutukset ihmisten terveydelle, ihmisten turvallisuuden ylläpitämiselle tai kestävälle kehitykselle tuomat hyödyt ylittävät 20 a ja 20 b §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamisesta ympäristölle ja yhteiskunnalle koituvat hyödyt;
 - 3) kyseisten vesimuodostuman muutosten tuomia hyötyjä ei voida teknisen toteuttamiskelpoisuuden tai kohtuuttomien kustannusten vuoksi saavuttaa muilla ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla; **sekä**
 - 4) se ei pysyvästi estä tai vaaranna ympäristötavoitteiden saavuttamista muissa saman vesienhoitoalueen vesimuodostumissa tai ole ristiriidassa muualla ympäristölainsäädännössä asetettujen vaatimusten tai tavoitteiden kanssa.
- Uusiutuvan energian tuotantolaitosten suunnittelu, rakentaminen ja käyttö sekä tällaisten laitosten verkkoon liittäminen, asiaankuuluva verkko ja energiavarastot ovat aina 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja erittäin tärkeitä yleisen edun mukaisia hankkeita tai toimintoja.

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

-Vesilaki- ja ympäristönsuojelulaki-

- Lupahakemuksen yhteydessä hakijan on esitettävä tarpeellinen selvitys poikkeamisen edellytysten täyttymisestä.
- Edellytysten täytyessä lupaviranomainen myöntää lupa-asian yhteydessä poikkeuksen edellytysten täytyessä

VL 11:3 § Lupahakemuksen sisältö Jos hakemus koskee vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 c §:n mukaista poikkeamista, hakijan on esitettävä tarpeellinen selvitys poikkeamisen edellytysten täyttymisestä.

VL 3:4 a § Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Lupaviranomainen myöntää lupa-asian yhteydessä hakemuksesta poikkeuksen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a ja 20 b §:n vaatimuksista mainitun lain 20 c §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä.

YSL 39 § Lupahakemus

Jos hakemus koskee vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) 20 c §:n mukaista poikkeamista, hakijan on esitettävä tarpeellinen selvitys poikkeamisen edellytysten täyttymisestä.

YSL 49 a § Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Lupaviranomainen myöntää lupa-asian yhteydessä hakemuksesta poikkeuksen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a ja 20 b §:n vaatimuksista mainitun lain 20 c §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä.

Vesienhoidon ympäristötavoitteiden lieventäminen -laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä-

- Vesienhoitosuunnitelmassa asetetaan vesimuodostumalle vesienhoitokaudeksi lievempi ympäristötavoite, jos vaativampien tavoitteiden saavuttaminen on **mahdotonta tai suhteettoman kallista**.
- Edellytyksenä on lisäksi, että:
 - 1) ympäristöä koskevia ja yhteiskunnallis-taloudellisia tarpeita, joita vesiä käyttävä tai kuormitusta aiheuttava toiminta palvelee, ei voida tyydyttää muilla ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla, joista ei aiheudu **kohtuuttomia kustannuksia**;
 - 2) saavutetaan paras mahdollinen pintavesimuodostumien tila ottaen huomioon vaikutukset, joita **ei ole kohtuudella** voitu välttää;
 - 3) muutokset pohjaveden hyvään tilaan verrattuna jäävät mahdollisimman vähäisiksi eikä näitä vaikutuksia ole mahdollista **kohtuudella välttää** ottaen huomioon ihmisten toiminta ja pilaantumisen luonne; sekä
 - 4) vesimuodostuman tila ei heikkene.

24 § Ympäristötavoitteiden lieventäminen

Vesienhoitosuunnitelmassa asetetaan vesimuodostumalle vesienhoitokaudeksi 21 §:ssä säädettyä lievempi ympäristötavoite, jos vesimuodostuma on selvitysten mukaan ihmisen toiminnan siten muuttama tai sen luonnonolot ovat sellaiset, että vaativampien tavoitteiden saavuttaminen on mahdotonta tai suhteettoman kallista.

Edellytyksenä on lisäksi, että:

- 1) ympäristöä koskevia ja yhteiskunnallis-taloudellisia tarpeita, joita vesiä käyttävä tai kuormitusta aiheuttava toiminta palvelee, ei voida tyydyttää muilla sellaisilla ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla, joista ei aiheudu kohtuuttomia kustannuksia;
- 2) saavutetaan paras mahdollinen pintavesimuodostumien tila ottaen huomioon vaikutukset, joita ei ihmisen toiminnan tai pilaantumisen luonteen vuoksi ole kohtuudella voitu välttää;
- 3) muutokset pohjaveden hyvään tilaan verrattuna jäävät mahdollisimman vähäisiksi eikä näitä vaikutuksia ole mahdollista kohtuudella välttää ottaen huomioon ihmisten toiminta ja pilaantumisen luonne; sekä
- 4) vesimuodostuman tila ei heikkene.

Vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttaminen vaiheittain -laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä-

- Valtaosassa vesimuodostumista tavoitteen saavuttamisen määräaika on mahdollista lykätä vuodesta 2027 eteen päin vain, jos luonnonolot estävät tavoitteen saavuttamisen hoitokauden aikana.
- Mitkään poikkeukset eivät saa vaarantaa ympäristötavoitteiden saavuttamista muissa vesimuodostumissa tai olla ristiriidassa ympäristölainsäädännössä asetettujen vaatimusten tai tavoitteiden kanssa

25 § Tavoitteiden saavuttaminen vaiheittain

Vesienhoitosuunnitelmassa pidennetään vesimuodostumalle 21 §:ssä asetettuja ympäristötavoitteen saavuttamisen määräaikoja tai näistä poikkeavia ympäristölaatunormeista vesipolitiikan alalla, neuvoston direktiivien 82/176/ETY, 83/513/ETY, 84/156/ETY, 84/491/ETY ja 86/280/ETY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/105/EY nojalla asetettuja määräaikoja, jos ympäristötavoitteiden saavuttaminen on mahdollista ainoastaan vaiheittain.

Edellytyksenä määräajan pidentämiselle on, että vesimuodostuman tila ei edelleen heikkene ja, että:

- 1) vesimuodostuman tilan parantaminen vesienhoitosuunnitelmakauden aikana on teknisen toteuttamiskelpoisuuden vuoksi mahdotonta muutoin kuin vaiheittain;
- 2) vesimuodostuman tilan parantaminen vesienhoitosuunnitelmakauden aikana on suhteettoman kallista; tai
- 3) luonnonolot eivät toimenpiteistä huolimatta mahdollista vesimuodostuman tilan paranemista vesienhoitosuunnitelmakauden aikana.

Määräaika voidaan pidentää yhteensä enintään kahdella vesienhoitosuunnitelmakaudella. Määräaika voidaan kuitenkin edelleen pidentää, jos luonnonolot eivät mahdollista vesimuodostuman tilan paranemista ajoissa.

25 a § Vesienhoidon ympäristötavoitteita koskevien poikkeusten soveltaminen

Vesienhoitosuunnitelmissa esitetyt 21 §:n 3 momentin, 22, 24 tai 25 §:n mukaiset poikkeukset 21 §:n 1 momentissa tarkoitetuista ympäristötavoitteista eivät saa pysyvästi estää tai vaarantaa ympäristötavoitteiden saavuttamista muissa saman vesienhoitoalueen vesimuodostumissa tai olla ristiriidassa muualla ympäristölainsäädännössä asetettujen vaatimusten tai tavoitteiden kanssa.

Jatkotoimia

- Asetusvalmistelu on käynnissä. Lausunnot kevään aikana.
- Poikkeusten soveltamista koskevaa ohjeistusta suunnitteilla sekä viranomaisille että toiminnanharjoittajille.
 - Hankekohtaiset poikkeukset (VMLJ 20c §)
 - Vesienhoidon suunnittelussa asetettavat poikkeukset (VMJL 24 ja 25 §)



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat pohjavesitoimenpiteiden edistäjänä

Maria Ekholm-Peltonen, ylitarkastaja, POP ELY

| 10.4.2025

Pohjavesialueet – opas määrittämiseen, luokitukseen ja suojelusuunnitelmien laadintaan

Ritva Britschgi, Jari Rintala, Suvi-Tuuli Puharinen

Yleistä

- Pohjavesialueen suojelusuunnitelma on selvitys ja ohje, joka otetaan huomioon esimerkiksi maankäytön suunnittelussa ja viranomaisvalvonnassa.
- Suojelusuunnitelmalla ei ole itsenäisiä oikeusvaikutuksia, vaan oikeusvaikutukset tulevat lupakäsittelyjen ja kaavoituksen seurauksena.
- Suojelusuunnitelman laatiminen/laadituttaminen on ensisijaisesti kunnan tehtävä (VMJL 10 e §). Yleensä kunta palkkaa konsultin laatimaan.
- Tavoitteena on ennaltaehkäistä pohjaveden laadun heikkenemistä sekä turvata alueen pohjaveden määrällistä tila rajoittamatta tarpeettomasti alueen maankäyttöä.

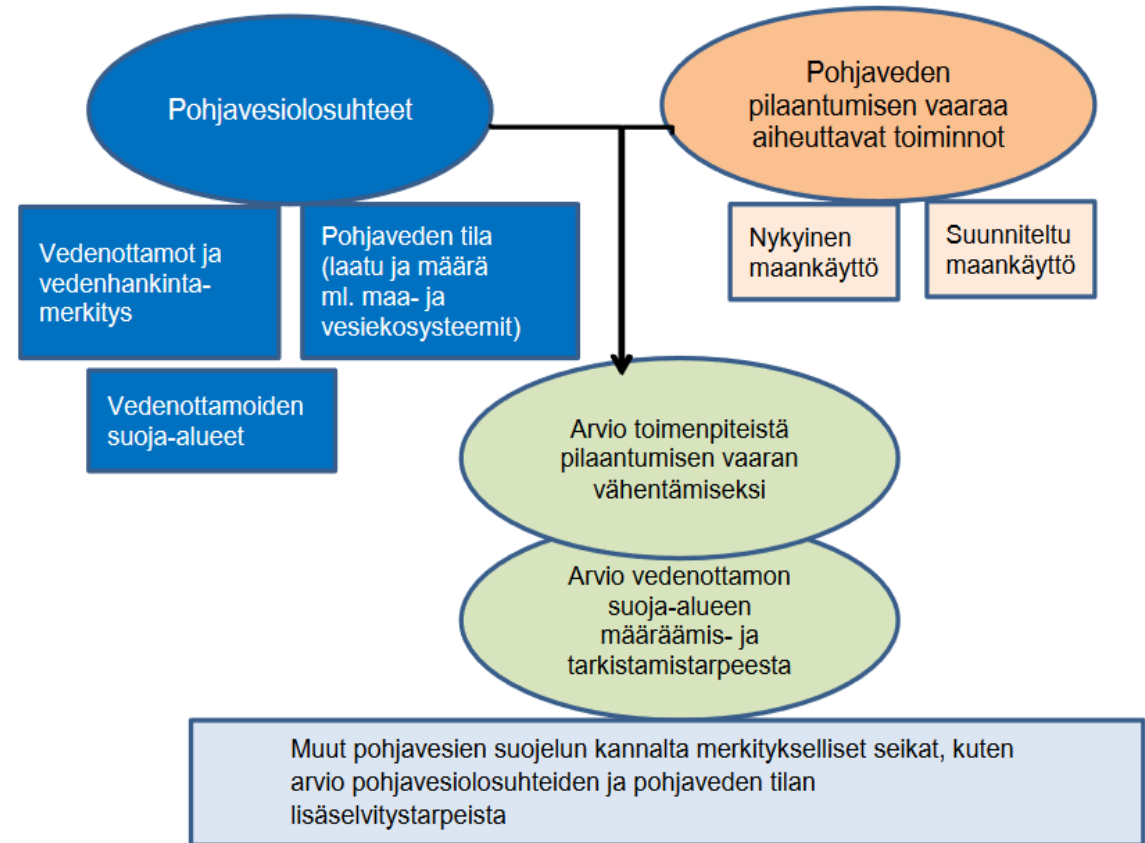
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161164/OH_3_2018_Pohjavesialueet_opas_nettiin.pdf?sequence=1&isAllowed=y



Suojelusuunnitelma sisältää:

- Pohjavesialueen maa-, kallioperä- ja pohjavesiolosuhteet
- Vedenottotoiminta pohjavesialueella
- Pohjavesialueella sijaitsevat pohjaveden laatuun ja määrään vaikuttavat toiminnot.
- Em. toiminnoille tarpeelliset toimenpiteet pohjavesien suojelun edistämiseksi
- Mahdolliset pohjavesialueen pohjavedestä suoraan riippuvaliset maa- ja pintavesiekosysteemit

Ohjausryhmä osallistuu prosessiin. Ohjausryhmä voi koostua kunnan eri viranomaisten edustajista sekä pelastuslaitoksen, vesihuoltolaitoksen ja ELY-keskuksen edustajista. Ohjausryhmään voidaan kutsua tarvittaessa myös suunnitelma-alueen toiminnanharjoittajia tai muita sidosryhmiä.



Kuva: Pohjavesialueet: opas määrittämiseen, luokitukseen ja suojelusuunnitelmien laadintaan, Ympäristöhallinnon ohjeita 3/2018

Suojelusuunnitelman laatimiseen/päivitykseen avustusta

- Laatimiseen on voinut vuosittain hakea valtion avustusta ELY-keskuksesta.
- Avustuksen suuruus yleensä 50% toteutuneista kustannuksista.
- Myönnetään ensisijassa vedenhankinnan ja suojelun kannalta merkittäville pohjavesialueille eli **riskipohjavesialueille**, joissa pohjaveden kemiallisen ja määrällisen tilan ympäristötavoitteita ei mahdollisesti saavuteta tai joihin kohdistuu niiden tilaan merkittävästi vaikuttavaa ihmisen toimintaa.
- Suojelusuunnitelma voidaan laatia myös laajemmille kokonaisuuksille, kuten kunnan kaikille pohjavesialueille.



Toimenpiteet

- Suojelusuunnitelmassa annetaan suosituksia toimenpiteiksi toimialoittain
 - Riskitoiminnoille pisteytys sijainnin ja päästön perusteella
- Toimenpiteille tärkeysjärjestys ja aikataulu
- Toteutuneet toimenpiteet kirjataan ylös
 - Tärkeää, että on nimettynä aktiivinen vastuhenkilö, mutta toimenpiteiden edistäminen kuuluu kaikille osapuolille.



Seurantaryhmä

- Suojelusuunnitelman laadinnan loppuvaiheessa perustetaan seurantaryhmä
- Seuraa esitettyjen toimenpidesuosituksen toteutumista ja edistää omalta osaltaan niitä.
- Seurantaryhmän toiminnan varmistamiseksi ja tehostamiseksi nimetään vastuuhenkilö, joka usein on kunnan viranomaisedustaja.
- Seurantaryhmä kokoontuu säännöllisesti esim. krt/vuosi riippuen tarvittavista toimenpiteistä
- Teams-kokous/läsnätilaisuus/maastokatselmus



Suojelusuunnitelmasta kaksi eri versiota

Viranomaisversio

- Pyydetään lausunnon ELYltä, AVI:ltä, naapurikunnilta ja muilta tarpeellisilta tahoilta
- Hyväksytetään kunnan toimielimessä (tekninen lautakunta/kunnanhallitus...)

Julkinenversio

- “Riisuttu versio”, jossa ei esiinny kartoilla eikä esitetä koordinaatteja esim. vedenottamoista, kaivoista eikä muutenkaan kriittistä infraa.
- Kuulutetaan kunnan virallisella ilmoitustaululla
- Nähtävillä mielipiteiden antamista varten



RAAHEN KAUPUNKI

Vihanniharjun pohjavesialueiden suojelusuunnitelman
päivitys

Vihanninharjun pohjavesi- alueiden suojelusuunnitelma

Möykkylä-Mäntylampi (11926001)

- Riskialue: kemiallinen (liikenne, maa-ainesten otto)

Vihanninkangas (11926002)

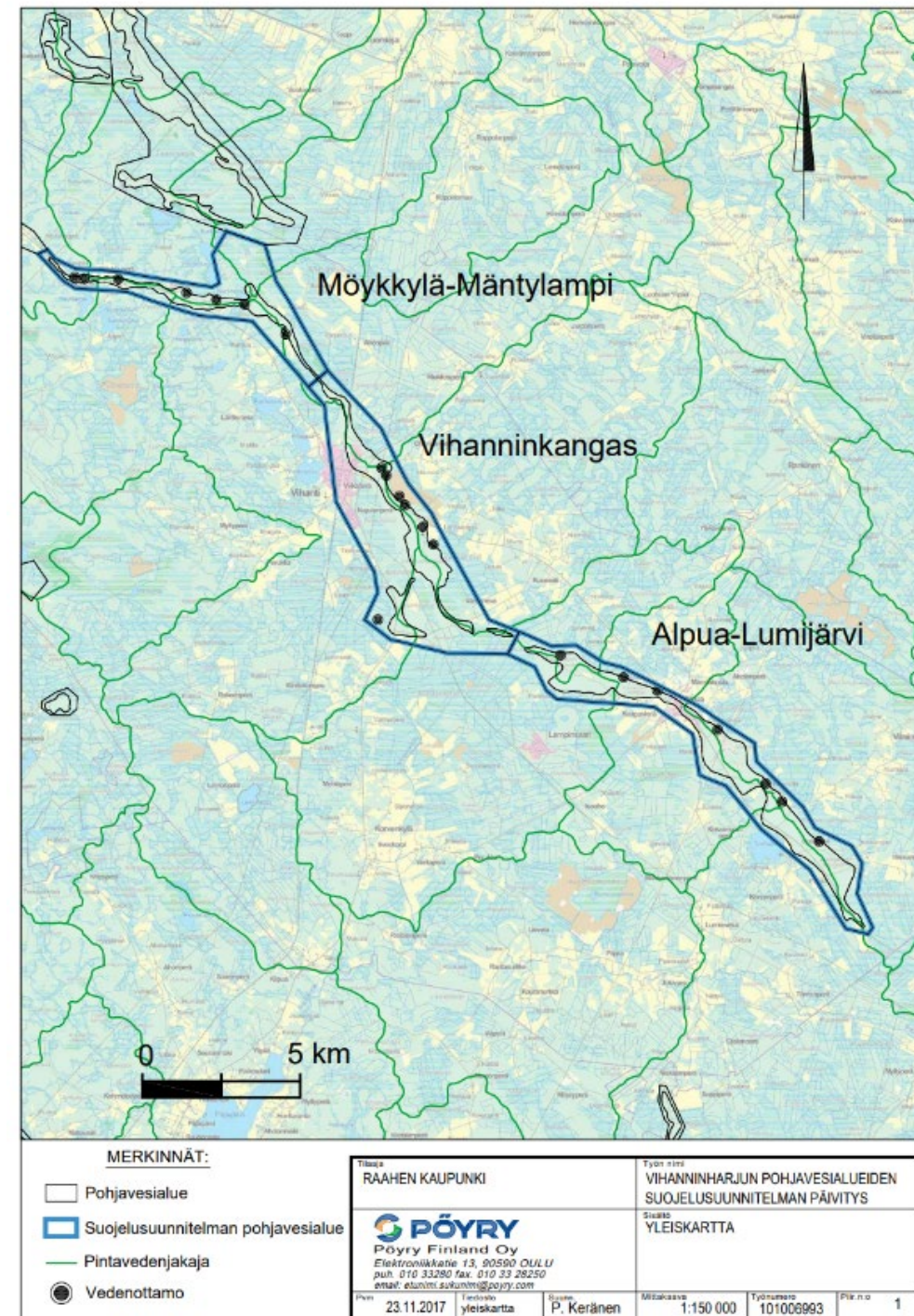
- Riskialue: kemiallinen (teollisuus- ja yritystoiminta, liikenne, PIMAt)

Alpua-Lumijärvi (11926003)

- Riskialue: kemiallinen (maatalous, liikenne)

Vihannin Vesi Oy:llä 20 ottamoa, 12 käytössä

→ n 8500m³/d (60% Raahе, loppu lähikunnat)



VASTUUTAHOTAUUKKO / NYKYISET TOIMINNOT

Tunnus	Kohde	Toimenpide-ehdotus	Toteuttaja	Seuranta	Aikataulu	Tärkeys
P1	Möykylän muuntoasema Möykkyperä	Nykytilanteen selvitys ja sen perusteella jatkotoimet.	Elenia Oy	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018-	C
P2	Pohjolan Peruna Oy / Höyrymestarit Oy	Ei toimenpiteitä. Toiminnalla on ympäristölupa ja sen mukainen seuranta.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	jatkuva	B
P3	Sahaustoiminta Oy Teollisuusalue	Ei toimenpiteitä. Voinee poistaa MATTI-rekisteristä.	-	-	-	-
P4	Tielaisto Vanha Ouluntie	Nykytilanteen selvitys ja sen perusteella mahdolliset jatkotoimet.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	2018-	B
P5	ST1 Vihanti, Autokotila Oy	Toiminnalla on ympäristölupa ja sen mukainen seuranta. Pohjaveden tarkkailu?	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	jatkuva	-
P6	Osuuskauppa Susitie	Ei toimenpiteitä.	-	-	-	-
P7	Ent. osuuskaupan polttoaineen jakeluasema	Toiminnan muuttuessa on arvioitava maaperän nykytila.	Kiinteistön omistaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	D
P8	Rautatieasema-alue	Ei toimenpiteitä.	-	-	-	-
P9	Ylivieska-Liminka -ohitustien As-pit. maat Kirkkoräme	Mahdollisen tien perusrakennuksen yhteydessä selvitetään maaperän nykytila (metallit).	ELY-keskus liikenne	ELY-keskus ympäristö	-	D
P10	SEO Vihanti, Autojannar Oy	Jakelu päättynyt. Maaperän ja pohjaveden nykytilanteen selvitys.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018	A
P11	Varisnevan turvetuotantoalueen tukikohta	Ei toimenpiteitä.	-	-	-	-
P12	Elenia Oy:n pylväskyllästä Vihanninkangas	Pohjaveden seuranta jatkuu. Jos pitoisuudet eivät laske niin päästölähteen etsintä.	Kiinteistön omistaja	ELY-keskus ympäristö	2018-	C
P13	Ampumarata Vihanninkangas, Vihannin Eränkävijät ry	Toiminnan lopuessa selvitetään alueen maaperän ja pohjaveden nykytila. Sen perusteella jatkotoimet.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018-	B
P14	Pettäjäkankaan kaatopaikka Honkiräme	Tutkimus ja riskiärvio. Tulosten perusteella päätetään kunnostustarve.	Kiinteistön omistaja/Raahen kaupunki	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018-	C
P15	Verkasalon saha Oy Alpuu	Nykytilanteen selvitys ja sen perusteella mahdolliset jatkotoimet.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	-	-
P16	T-Valinta Vinkki Alpuu	Jakelu päättynyt, kohteessa uusi toimija. Maaperän ja pohjaveden nykytilanteen selvitys. Jaska-kohte?	Toiminnanharjoittaja/kiinteistön omistaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018	A
P17	Oulun Osuuskauppa	Ei toimenpiteitä.	-	-	-	-
P18	P. & S. Lumiaho Oy Alpuu	Nykytilanteen selvitys kyselyllä tai kohdekäynnillä. Sen perusteella arvioidaan mahdolliset jatkotoimet.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018-	B
P19	Alpuun kaatopaikka Lumijärvenkangas	Kohteessa ei havittu kaatopaikkatäyttöä 10/2017. Ei toimenpiteitä.	Kiinteistön omistaja/Raahen kaupunki	Raahen kaupunki, ELY-keskus	-	D
R1	Lampela	Nykytilanteen selvitys ja sen perusteella mahdolliset jatkotoimet.	Kiinteistön omistaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018-	-
R2	Leirintä-alue, tanssipaikka	Alueelle asennettava pohjavesiputki ja siitä veden laadun seuranta (ravinteet, mikrobiologinen laatu).	Toiminnanharjoittaja/Vihannin Vesi Oy	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018-	-
R3	Vanha puhdistamolammikko	Ei toimenpiteitä.	-	-	-	-
R4	Saustausmaa	Lannoitus ja torjunta-aineiden käyttö? Pohjaveden seuranta putkesta 63 jatkuu.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018-	C
R5	Vihannin Lämpö Oy	Toiminnalla on ympäristölupa ja sen mukainen seuranta. Pohjaveden tarkkailu.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
R6	Vihannin auto- ja konekorjaamo	Nykytilanteen selvitys kyselyllä tai kohdekäynnillä. Sen perusteella mahdolliset toimenpiteet.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	2018-	C
R7	Muuntoasema	Toiminnan selvitys (öljyt ja niiden säilytys).	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	2018-	C
R8	Entinen turkistarha	Ei toimenpiteitä.	-	-	-	-
R9	Alpuu sora ja murske (konehalli)	Nykytilanteen selvitys kyselyllä tai kohdekäynnillä. Sen perusteella arvioidaan mahdolliset jatkotoimet.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	2018-	C
R10	Maatila	Nykytilanteen selvitys kyselyllä tai kohdekäynnillä. Sen perusteella arvioidaan mahdolliset jatkotoimet.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	2018-	C
R11	Maatila	Kohteella on ympäristölupa ja kohteessa on pohjaveden tarkkailu.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	2018-	C
R12	Maatila	Nykytilanteen selvitys kyselyllä tai kohdekäynnillä. Sen perusteella arvioidaan mahdolliset jatkotoimet.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	2018-	C
R_Ö	Öljysäiliöt, yksittäiset kiinteistöt, noin 116 kpl	Ohjeet ja opastus öljysäiliöiden omistajille mm. riskeistä ja tarkastusvelvollisuudesta.	Raahen kaupunki/Jokilaakson palo- ja	Raahen kaupunki	2018	A
R_M	Muuntajat, noin 30 kpl	Selvittää muuntajien nykytilanne (paljonko vielä pylväsmuuntajia).	Elenia Oy	Raahen kaupunki	2018-	C
R_ML	Maalämpökaivot, 8 kpl	Lähiuoma-alueille ei sijoiteta lämpökaivoja. Muulla-alueella harkinnan mukaan (ELY:n lausunto).	Raahen kaupunki	Raahen kaupunki, ELY-keskus	2018-	C
M1	Lumiahon Murskaus Oy	Huolehditaan luvan mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
M2	Maansiirto Halkola Oy	Lupa voimassa. Maa-ainesten otto oltava luvan mukaisista (mahdolliset seurantakäynnit).	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
M3	Lumiaho Juha	Huolehditaan luvan mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
M4	Kuljetuspöytä Oy	Huolehditaan luvan mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
M5	P ja S Lumiaho Oy	Huolehditaan luvan mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
M6	Lumiahon Murskaus Oy	Lupa voimassa. Maa-ainesten otto oltava luvan mukaisista (mahdolliset seurantakäynnit).	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
M7	P ja S Lumiaho Oy	Huolehditaan luvan mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
M8	P ja S Lumiaho Oy	Huolehditaan luvan mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
M9	Alpuun Sora ja Murske	Huolehditaan luvan mukaisista jälkihoitotoimenpiteistä.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki, ELY-keskus	jatkuva	B
E1	Kantatie 86 (Ouluntie)	Suolausmäärät tarkoituksen mukaisia, pohjaveden suolapitoisuuden seuranta jatkettava.	ELY-keskus liikenne	ELY-keskus ympäristö	jatkuva	B
E2	Kantatie 88 (Raahentie)	Tien mahdollinen luiskasuojus Möykkylässä. Pohjaveden suolapitoisuuden seuranta jatkettava.	ELY-keskus liikenne	ELY-keskus ympäristö	jatkuva	B
E3	Rautatie	Ei toimenpiteitä, mahdollista toimenpiteistä olla yhteydessä Ratahallintokeskukseen.	Ratahallintokeskus	ELY-keskus ympäristö	jatkuva	C
E4	Lampinsaaren purettu rata	Selvittää ratapohjan haitta-aineet, jos ei ole selvitetty.	Ratahallintokeskus	ELY-keskus ympäristö	2018-	B
E5	Lampinsaaren sivukivi/pesujäte	Rakentamisessa (tiet, uudisrakennukset ym.) on huomioitava maaperän mahdolliset haitta-aineet.	Kiinteistön omistaja	ELY-keskus ympäristö	jatkuva	C
E6	Pellot	Maat, ei yllännöistusta, vain pohjavesialueella luvallisia torjunta-aineita.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	jatkuva	B
E7	Pellot	Lietelantaa ym. ei saa levittää, ei yllännöistusta, vain pohjavesialueella luvallisia torjunta-aineita.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	jatkuva	B
E8	Pellot	Lietelantaa ym. ei saa levittää, ei yllännöistusta, vain pohjavesialueella luvallisia torjunta-aineita.	Toiminnanharjoittaja	Raahen kaupunki	jatkuva	B



Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat kunnan näkökulmasta

Ympäristötarkastaja Henna Laurila, Raahen kaupunki

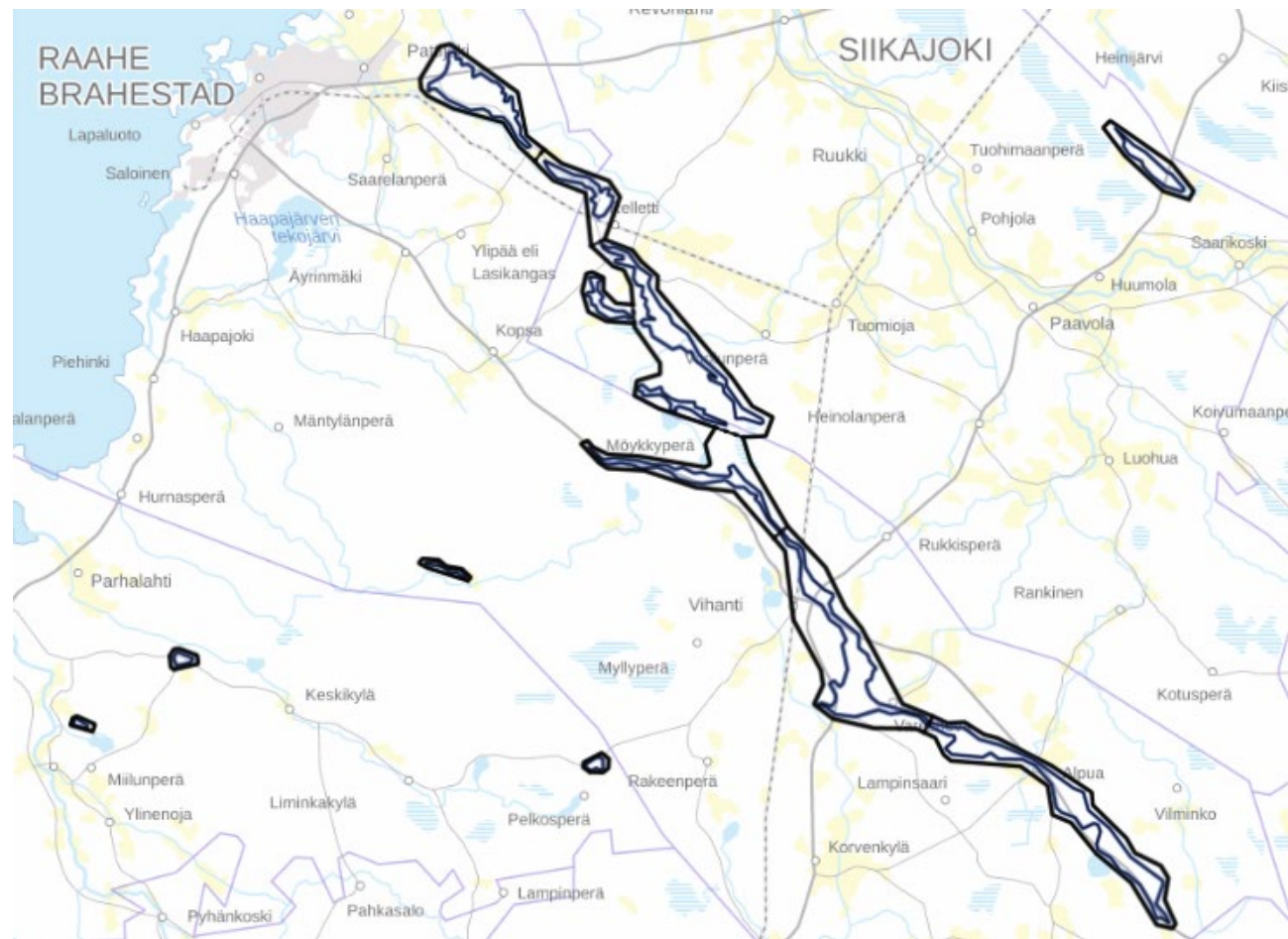
Vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 10.4.2025

Yleistä

Raahen alueella sijaitsevat 1-luokkaan kuuluvat vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet:

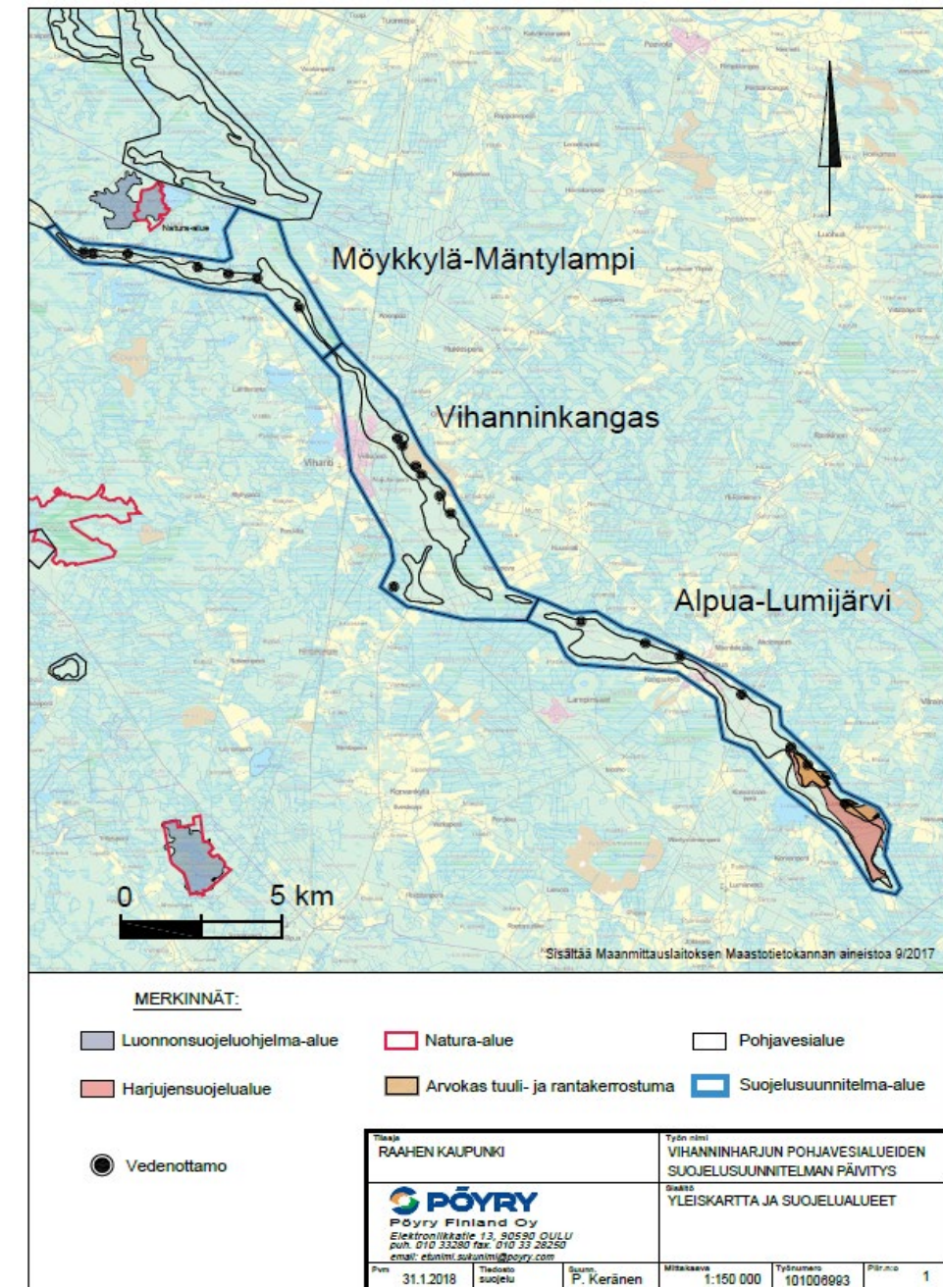
- Palokangas-Selänmäki (11582051A ja 11582051B)
- Koivulankangas-Keltalankangas (11708051)
- Möykkylä-Mäntylampi (11926001)
- Vihanninkangas (11926002)
- Alpua-Lumijärvi (11926003)
- Lukkaroistenperä (11926004).

Raahessa on tehty pohjavesien suojelusuunnitelmat PSKK:n ja Vihanninharjun pohjavesialueille.



Vihanninharjun pohjavesialueiden suojelusuunnitelma

- Vihanninharjun suojelusuunnitelma alkujaan laadittu vuonna 1999.
- Suunnitelman päivitys on valmistunut vuonna 2018. Suunnitelma on päivitetty mm. muuttuneiden toimintatietojen sekä uudistuneen lainsäädännön ja ohjeistuksen vuoksi.
- Ohjausryhmässä mukana Raahen kaupunki, POPELY, Kalajoen kaupungin ympäristöterveydenhuolto, Vihannin Vesi Oy ja Jokilaaksojen palo- ja pelastuslaitos.
- Suunnitelmassa on annettu toimenpidesuosituksia nykyisille toiminnoille sekä yleisiä ohjeita erilaisille toiminnoille.



Vihanninharjun seurantaryhmä

- Seurantaryhmään kuuluvat ohjausryhmän jäsenet. Raahen kaupungin ympäristövalvonta toimii vastuutahona ja seurantaryhmän koollekutsujana.
- Seurantaryhmä on kokoontunut pääsääntöisesti vuosittain. Viimeisin kokous pidettiin maastokatselmuksena keväällä 2024.
- Seurantaryhmälle perustettu Teams-ryhmä yhteydenpitoon.



Seurantaryhmä suojelusuunnitelman toimenpiteiden edistäjänä

- Suojelusuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa ja viranomaisvalvonnassa.
- Seurantaryhmällä tärkeä rooli suojelusuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden edistämisessä.
- Säännöllinen kokoontuminen edistää asioita, välittää tietoa ja lisää yhteistyötä eri tahojen kanssa.
- Maastoon jalkautumalla saadaan ajankohtaista tietoa alueen riskikohteista.

Raahen kaupunki

Vihanninharjun pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitys

YLEISET TOIMENPIDESUOSITUKSET / VASTUUTAHOT

31.1.2018

Toiminto	Toimenpiteet	Vastuutaho	Alkataulu	Tärkeys
Teollisuus- ja yritystoiminta	Pohjaveden suojelun huomiointi ympäristöluvuissa (vaaditaan riittävät selvitykset, suojarakenteet ja muut suojaustoimenpiteet sekä riittävä tarkkailu)	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Raahen kaupunki (ympäristönsuojeluviranomainen)	Jatkuva	1
	Pohjaveden suojelun huomiointi rakennus- ja toimenpideluvuissa	Raahen kaupunki (rakennusvalvonta)	Jatkuva	1
	Asemakaavamääräysten noudattaminen	Raahen kaupunki (rakennusvalvonta)	Jatkuva	1
	Ajantasalla oleva rekisteri lupa- ja ilmoitusvelvoitista toimijoista alueella	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Jatkuva	1
Öljysäiliöt	Maanalisten säiliöiden omistajien tiedottaminen säiliön asiantuntemuksesta suojauksesta ja tarkastusten suorittamisesta säännöllisesti	Jokilaakson palo- ja pelastusviranomainen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, tarkastusten suorittaminen kiinteistön omistajan vastuulla	2018	1
	Suojaamattomien öljysäiliöiden poistaminen pohjavesialueelta	Kiinteistön omistaja	Jatkuva	1
	Öljysäiliörekisterin pitäminen ajantasalla	Jokilaakson palo- ja pelastusviranomainen	Jatkuva	1
	Öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman pitäminen ajantasalla	Jokilaakson palo- ja pelastusviranomainen	2018-	1
Jätevedet	Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella olevien kiinteistöjen liittyminen jätevesiverkostoon	Kiinteistön omistaja ja Raahen kaupunki (ympäristönsuojeluviranomainen) sekä osaltaan vesihuoltolaitos	2018-	1
	Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella olevien kiinteistöjen kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmien riittävyyden tarkastelu	Raahen kaupunki (ympäristönsuojeluviranomainen)	2019	2
	Pohjavesialueella sijaitsevan viemäriverkoston kunnon tarkastaminen	Vihannin Vesi Oy	Jatkuva	1
Hulevedet	Hulevesien johtamiseen liittyvien määräysten kirjaaminen kaavamääräyksiin ja rakennusjärjestykseen	Raahen kaupunki	2019	2
Tienpito ja liikenne	Suolapitoisuusseurannan jatkaminen	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, liikennetoimiala	Jatkuva	2
Maalämpö	Maalämpörekisterin laatiminen	Raahen kaupunki (rakennusvalvonta)	2018	3

Esimerkkejä toteutuneista toimenpiteistä

- Toimenpidesuosituksukset toteutuneet erityisesti kohteilla, joilla seuranta ja valvontaa muutenkin, esim. jälkihoitotoimenpiteet vanhoilla maa-ainesten ottoalueilla.
- Vihanninkankaan käytöstä poistettu ampumarata
 - Toimenpidesuositus: Toiminnan loppuessa selvitetään alueen maaperän ja pohjaveden nykytila. Sen perusteella jatkotoimet.
 - Pilaantuneisuustutkimukset, pohjaveden seurantasuunnitelma

Raahen kaupunki

Vihanninharjun pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitys

TOIMENPIDESUOSITUKSET NYKYISILLE TOIMINNOILLE / VASTUUTAHOJ

1= Erittäin tärkeät, 2= Tärkeät, 3= Melko tärkeät, 4= Pitkän aikavälin toimet

Tunnus	Kohde	Toimenpide-ehdotus
Möykkylä-Mäntylampi		
P1	Möykkylän muuntoasema Möykkylä	Nykytilanteen selvitys ja sen perusteella jatkotoimet.
R1	Lampela	Nykytilanteen selvitys ja sen perusteella mahdolliset jatkotoimet.
R2	Leirintä-alue, tanssipakka	Alueelle asennettava pohjavesiputki ja siitä veden laadun seuranta (ravinteet, mikrobiologinen laatu).
R_M	Muuntajat, noin 8 kpl	Selvittää muuntajien nykytilanne (paljonko vielä pylysmuuntajia).
M1	Lumiahon Murskaus Oy	Huolehditaan luvankaisista jälkihoitotoimenpiteistä.
M2	Maansiirto Halkola Oy	Lupa voimassa. Maa-ainesten otto oltava luvankaisista (mahdolliset seurantakäynnit).
M3	Lumiaho Juha	Huolehditaan luvankaisista jälkihoitotoimenpiteistä.
M4	Kuljetuspöytä Oy	Huolehditaan luvankaisista jälkihoitotoimenpiteistä.
E2	Kantatie 88 (Raahentie, Pukkilantie)	Pohjavesisuojaus rakentaminen/siirtyminen vähemmän haitallisten luokkatorjunta-aineiden käyttöön. P1
E5	Peltot	Ei liitetäntä, ei ylläntöistä, vain pohjavesialueella luvallista torjunta-aineita.
Vihanninkangas		
P2	Pohjan Peruna Oy / Höyryseparati Oy	Ei toimenpiteitä. Toiminnalla on ympäristölupa ja sen mukainen seuranta.
P3	Sahaustoiminta Oy Teollisuusalue	Ei toimenpiteitä. Voinee poistaa MATTI-rekisteristä.
P4	Tielaitos Vanha Ouluntie	Nykytilanteen selvitys ja sen perusteella mahdolliset jatkotoimet.
P5	ST1 Vihanti, Autokotila Oy	Toiminnalla on ympäristölupa ja sen mukainen seuranta. Pohjaveden tarkkailu?
P6	Osuuskauppa Susitie	Ei toimenpiteitä.
P7	Ent. osuuskaupan polttoaineen jakeluasema	Toiminnan muuttuessa on arvioitava maaperän nykytila.
P8	Rautatieasema-alue	Ei toimenpiteitä.
P9	Ylivieska-Liminka -ohitustien As-pit. maat Kirkkoräme	Mahdollisen tien perusrakennuksen yhteydessä selvittää maaperän nykytila (metallit).
P10	SEO Vihanti, Autojannar Oy	Jakelu päättynyt. Maaperän ja pohjaveden nykytilanteen selvitys. Mahdollisesti pääsee ns. JASKA-hankkeeksi.
P11	Varisnevan turvetuotantoalueen tukikohta	Ei toimenpiteitä.
P12	Elenia Oy:n pylyskylvästä Vihanninkangas	Pohjaveden seuranta jatkuu. Jos pitoisuudet eivät laske, niin päästölähteen etsintä.
P13	Ampumarata Vihanninkangas, Vihannin Eränkävijät ry	Toiminnan loppuessa selvitetään alueen maaperän ja pohjaveden nykytila. Sen perusteella jatkotoimet.
P14	Petäjäkankaan kaatopaikka Honkioräme	Tutkimus ja riskiarvio. Tulosten perusteella päätetään kunnostustarve.
R3	Vanha puhdistamolammikko	Ei toimenpiteitä.
R4	Hautausmaa	Lannoitus ja torjunta-aineiden käyttö. Pohjaveden seuranta putkesta E3 jatkuu.
R5	Vihannin Lämpö Oy	Toiminnalla on ympäristölupa ja sen mukainen seuranta. Pohjaveden tarkkailu.
R6	Vihannin auto- ja konekorjaamo	Nykytilanteen selvitys kyselyllä tai kohdekäynnillä. Sen perusteella mahdolliset jatkotoimet.
R7	Muuntoasema	Toiminnan selvitys (öljyt ja niiden säilytys).
R8	Entinen turkistarha	Ei toimenpiteitä.
R_Ö	Öljysäiliöt, yksittäiset tilinteistöt, noin 90 kpl	Ohjeet ja opastus öljysäiliöiden omistajille mm. riskeistä ja tarkastusvelvollisuudesta.
R_M	Muuntajat, noin 10 kpl	Selvittää muuntajien nykytilanne (paljonko vielä pylysmuuntajia).
R_ML	Maalämpöpölvot, 7 kpl	Lähisuoja-alueille ei sijoiteta lämpöpölvöjä. Muualla-alueella harkinnan mukaan (ELY:n lausunto).
E1	Kantatie 86 (Ouluntie)	Suolausmäärät tarkoituksen mukaisia, pohjaveden suolapitoisuuden seuranta jatkettavana.
E2	Kantatie 88 (Raahentie, Pukkilantie)	Pohjavesisuojaus mahdollinen rakentaminen tai siirtyminen vähemmän haitallisten luokkatorjunta-aineiden käyttöön.
E3	Rautatie	Ei toimenpiteitä, mahdollista toimenpiteistä olla yhteydessä Ratahallintokeskukseen.
E4	Lampinsaaren purettu rata	Selvittää ratapohjan haitta-aineet, jos ei ole selvitetty.
E5	Lampinsaaren ohikulkuväylä	Rakentamisessa hietatutkimukset on 1 m:n luonnetta maaperän mahdolliset haitta-aineet

Haasteet ja kehityskohteet

- Toimenpiteiden edistämiseen ja edistymisen seurantaan tarvitaan aktiivista seurantaryhmää.
- Toimenpiteiden edistäminen ja seurantaryhmän koordinointi vaatii resursseja.
- Toimenpiteitä on paljon ja useimpien toteutuminen etenee hitaasti ja vaiheittain.
- Tarvittaessa myös muiden tahojen kutsuminen seurantaryhmään tiedon välittämiseksi.



Ajankohtaista/pohdintaa

- Suojelusuunnitelmien päivitykset
- Suojelusuunnitelmien ja niihin liittyvän työn huomioiminen valvontasuunnitelmassa
- Suojelusuunnitelmien julkisuus ja arkaluontoiset tiedot





Vesienhoidon toimenpiteiden vaikutus säättövoimaan - VHS-Säättövoima -hanke pähkinäkuoressa

Jarno Turunen, Erikoistutkija (osa dioista Hannu Huukilta)

Vesienhoidon YTR, Oulu, 10.4.2025



Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

VHS-Säätövoima-hankkeen tavoitteet

- VHS-Säätövoima-hankkeella luotiin tietopohja/näkymä, jonka avulla voidaan kansallisesti arvioida vesipuitedirektiivin tarkoittamaan merkittävää haitta (KeVoMu-vedet) vesivoiman säätövoiman osalta
- Hankkeen keskeiset tavoitteet:
 - Arvioida, miten erilaiset vesivoimaan vaikuttavat vesienhoitotoimenpiteet (kalatiet, ympäristövirtaama) vaikuttavat vesivoiman tuotantoon, säätökykyyn ja sähkömarkkinoiden tasapainoon eri tulevaisuusskenaarioissa
 - Oikeudelliset reunaehdot: kuinka suurta haittaa vesienhoidon toimenpiteistä voi aiheutua vesivoiman säätövoimatuotannolle ilman, että se katsotaan merkittäväksi (vertailua muihin EU-maihin)



Sähköjärjestelmä

- Sähkön tuotanto ja kulutus oltava aina tasapainossa
- Sitoumukset ostaa tai myydä sähköä päivän kunakin tuntina tehdään spot-markkinalla edellisenä päivänä
- Sähkön kysynnässä tai tarjonnassa voi kuitenkin tapahtua äkillisiä muutoksia, jotka vaarantavat järjestelmän toiminnan
- Kysyntä- ja tarjontapuolen shokkeihin varautuminen edellyttää keskitettyä etukäteen tehtyä koordinaatiota markkinan ulkopuolelta
- Reservimekanismit ja -tuotteet, ja niille luodut erilliset markkinat ovat keskeisiä varautumiskeinoja
- Vesivoima soveltuu valtaosaan eri reservilajeja
- Lisäksi säästä riippuvaisen tuuli- ja aurinkoenergian osuuden ja kokonaistuotannon kasvu lisää tarvetta järjestelmän tasapainotukselle

Eri teknologioiden soveltuvuus reservituotteisiin



Kuva:
Fingrid (2023)

Vaikutusten mallintamiseen liittyvät skenaario-oletukset



- Tuuli 12, tarkoittaa että tuulivoimaa tulee markkinoille 12 GW:n verran (sisältää myös skenaario-oletuksia aurinkovoimasta)
- Keskivirtaama -2% -skenaariossa vesivoiman kokonaistuotanto vähenee 2 %, koska 2 % tulovirtaamasta tulee ohjata ohi turbiinien.
- Minimivirtaama +10%' – skenaariossa voimalaitoksen minimivirtaamavaatimusta nostetaan siten, että minimi- ja maksimituotantotasojen erotus kapenee 10 %
- Ei vähennä energian määrää, mutta muuttaa tasaisemmaksi tuotannoksi
- Sähkömarkkinamalli: markkinarealismia konkretisoivia oletuksia: kysyntäjousto (pörssisähkön osuus kasvanut), kulutuksen kasvu, hilineutraalisuus tavoitteet

Esimerkkivoimalaitokset, Suuri (50MW)

- Tarjoaa *el/spot*- (energia), aFRR- (kapasiteetti) ja mFRR- (säätöenergia) markkinapaikoille
- aFRR-markkinatarjonta 10% nimellistehosta = 5 MW
- mFRR-markkinatarjonta 25% nimellistehosta = 12.5 MW
- Minimituotanto 2.5 MW

Säätötarjonta

	Tuotantotulojakauma (%)		Keskimääräinen tuotantotulo (M€/a)	Tuotantomuutokset
	Energia	Reservit		
2023 Toisinto				
Nykysäätökyky	95.7	4.3	14.495	-
Keskivirtaama -2 %	95.6	4.4	14.293	- 1.39
Minimivirtaama +10 %	95.8	4.2	14.089	- 2.80
Keski- ja minimivirtaama	95.8	4.2	13.877	- 4.26
Tuuli 12				
Nykysäätökyky	92,2	7,8	14,993	---
Keskivirtaama -2 %	92,1	7,9	14,897	- 0,64
Minimivirtaama +10 %	92,2	7,8	14,613	- 2,53
Keski- ja minimivirtaama	92,2	7,8	14,450	- 3,74
Tuuli 24				
Nykysäätökyky	90,3	9,7	20,294	---
Keskivirtaama -2 %	90,2	9,8	19,970	- 1,60
Minimivirtaama +10 %	90,6	9,4	19,350	- 4,65
Keski- ja minimivirtaama	90,3	9,7	19,172	- 5,53
Tuuli 36				
Nykysäätökyky	88,9	11,1	25,379	---
Keskivirtaama -2 %	88,9	11,1	25,323	- 0,22
Minimivirtaama +10 %	89,1	10,9	24,169	- 4,77
⁶ Keski- ja minimivirtaama	89,0	11,0	23,959	- 5,98

	Keskimääräinen aFRR kapasiteetti* (-) alas / ylös (MWh/h)	Keskimääräinen mFRR energia* (-) alas / ylös (MWh/h)	Keskimääräisen aFRR kapasiteetin muutos* alas / ylös (%)	Keskimääräisen mFRR energian muutos* alas / ylös (%)
2023 Toisinto				
Nykysäätökyky	0,666 / 0,654	0,971 / 1,047	---	---
Keskivirtaama -2 %	0,668 / 0,654	0,982 / 1,053	+0,3 / 0,0	+1,1 / +0,6
Minimivirtaama +10 %	0,638 / 0,629	0,916 / 1,000	-4,2 / -3,8	-5,7 / -4,5
Keski- ja minimivirtaama	0,635 / 0,625	0,909 / 0,982	-4,7 / -4,4	-6,4 / -6,2
Tuuli 12				
Nykysäätökyky	0,925 / 0,911	1,380 / 1,482	---	---
Keskivirtaama -2 %	0,920 / 0,906	1,387 / 1,496	-0,5 / -0,6	+0,5 / +0,9
Minimivirtaama +10 %	0,901 / 0,885	1,296 / 1,429	-2,6 / -2,9	-6,1 / -3,6
Keski- ja minimivirtaama	0,901 / 0,892	1,266 / 1,426	-2,6 / -2,1	-8,3 / -3,8
Tuuli 24				
Nykysäätökyky	1,195 / 1,172	1,768 / 1,927	---	---
Keskivirtaama -2 %	1,166 / 1,145	1,763 / 1,928	-2,4 / -2,3	-0,3 / +0,1
Minimivirtaama +10 %	1,116 / 1,103	1,603 / 1,812	-6,6 / -5,9	-9,3 / -6,0
Keski- ja minimivirtaama	1,143 / 1,127	1,574 / 1,830	-4,4 / -3,8	-11,1 / -5,0
Tuuli 36				
Nykysäätökyky	1,353 / 1,337	2,097 / 2,332	---	---
Keskivirtaama -2 %	1,371 / 1,353	2,091 / 2,334	+1,3 / +1,2	-0,3 / +0,1
Minimivirtaama +10 %	1,326 / 1,309	1,926 / 2,159	-2,0 / -2,1	-8,2 / -7,4
Keski- ja minimivirtaama	1,304 / 1,291	1,868 / 2,176	-3,6 / -3,4	-10,9 / -6,7



Raportin johtopäätöksiä

- Vesienhoidon ympäristötoimenpiteet vaikuttavat vesivoiman tuotantokapasiteettiin ja säätökykyyn, mutta sähkömarkkinoiden tasapaino säilyy suurelta osin vakaana
- Varsinkin kalateiden ja ohitusuomien vaikutus säätökykyyn on varsin vähäinen (yksittäisten prosenttien muutos tuloon ja säätötarjontaan), suurempi virtaamasäännöstelyn rajoittamisella (tulevaisuusskenaarioista riippuen voi olla useita prosentteja)
- Säättövoiman muutostarpeiden kompensoimiseksi on investoitava uusiin teknologioihin, kuten energian varastointiratkaisuihin ja laajempaan kysyntäjouston hyödyntämiseen
- Vesienhoidon merkittävä haittaa tulee tulkita ensisijaisesti suhteessa yhteiskunnan yleisiin etuihin, ei yksittäisen vesivoimalaitoksen/omistajien näkökulmasta
- Vesivoiman merkittävän haitan määrittämisen osalta tärkeää arvioida vesienhoidon toimenpidekokonaisuuksien vaikutusta sähköjärjestelmän tasolla

Kiitos!



Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

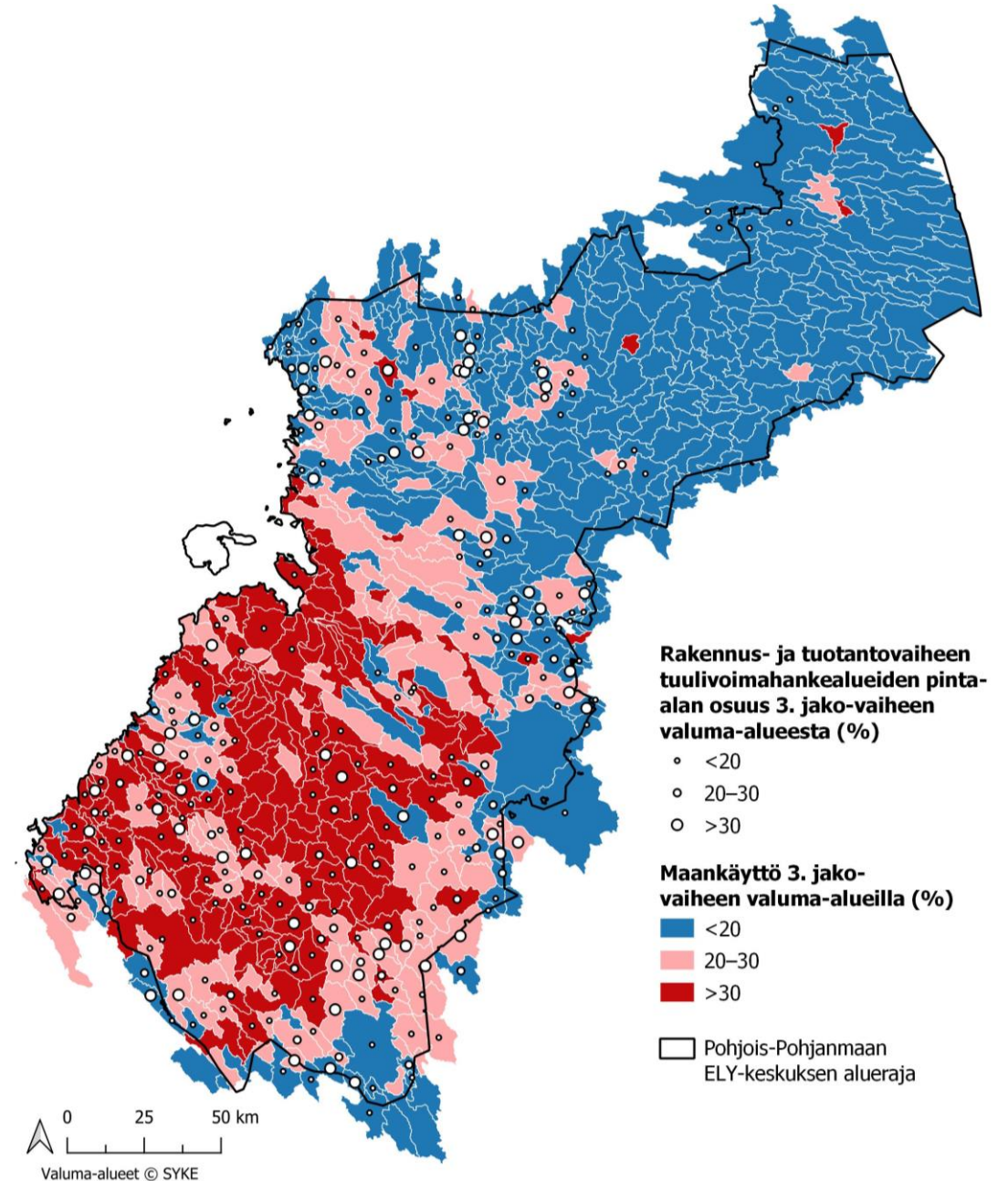
Maatuulivoiman rakentamisen vesistövaikutukset

Pohjois-Pohjanmaan vesienhoidon yhteistyöryhmä 10.4.2025

Anne-Mari Rytönen, Elisa Kropsu,
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Vesistöyksikkö

Tausta ja tarve

- Maatuulivoiman tuotantokapasiteetti (8 358 MW) kasvanut nopeasti, eri asteisissa suunnitteluvaiheissa jopa 400 hanketta.
- 39 % Suomen tuulivoimakapasiteetista Pohjois-Pohjanmaalla.
- Hankkeita sijoittuu erityisesti maakunnan eteläosiin, jossa suurin tarve vesien tilan parantamiselle.
- Tuulivoimarakentamisen vaikutuksista pintavesiin on vielä vähän tietoa saatavilla.
- Ei toistaiseksi yhtenäistä ohjeistusta pintavesivaikutusten arvioinnista ja vesiensuojelusta tuulivoimahankkeissa.



Tavoitteita

- Selvittää maatuulivoimahankkeiden pintavesivaikutuksia.
- Koostaa tapoja vesistövaikutusten arviointiin.
- Selvittää, miten vesistövaikutukset otetaan huomioon YVA-, kaava- ja lupamenettelyssä.
- Koostaa suositeltavia käytäntöjä ja ohjeita vesistöhaittojen ennaltaehkäisyyn ja lieventämiseen.
- Tunnistaa tiedonpuutteita ja kehittämistarpeita.



Potentiaalisia pintavesivaikutuksia

Vaikutustyyppi	Vaikutuksen syntytapa	Kesto
Vaikutukset hydrologiaan	Ojitusten ja tiestön aiheuttamat hydrologisen kytkeytyneisyyden muutokset ja valuntareittien muuttuminen: virtaamien äärevöityminen kuten ylivirtaamien kasvu, alivirtaamien pienentyminen ja yleistyminen.	Pysyvä
	Vettä läpäisemättömän tai heikosti läpäisevän pinnan lisääntymisen ja metsän poistuman aiheuttama valunnan kasvu.	Pysyvä
Vedenlaatuvaikutukset	Maanrakennustöiden aiheuttama eroosio ja kiintoainekuormitus.	Lyhytaikainen
	Turvemaiden kuivatuksen aiheuttama ravinne- ja orgaaninen kuormitus.	Pitkäaikainen
	Maankuivatuksen mahdollisesti aiheuttama happamuus- ja metallikuormitus (esim. rauta ja alumiini).	Pitkäaikainen
Vaikutukset uomien rakenteeseen, esteellisyyteen ja rantavyöhykkeeseen	Puuston poiston ja maanrakennustöiden aiheuttamat ranta-kasvillisuuden ja rantavyöhykkeen muutokset.	Pitkäaikainen/ pysyvä
	Vesistöjen ylitysten ja vaellusesteiden aiheuttama vesieliöiden vapaan liikkumisen heikentyminen.	Pitkäaikainen/ pysyvä



Vaikutukset vesieliöstöön elinympäristöjen määrän ja laadun muutosten seurauksena

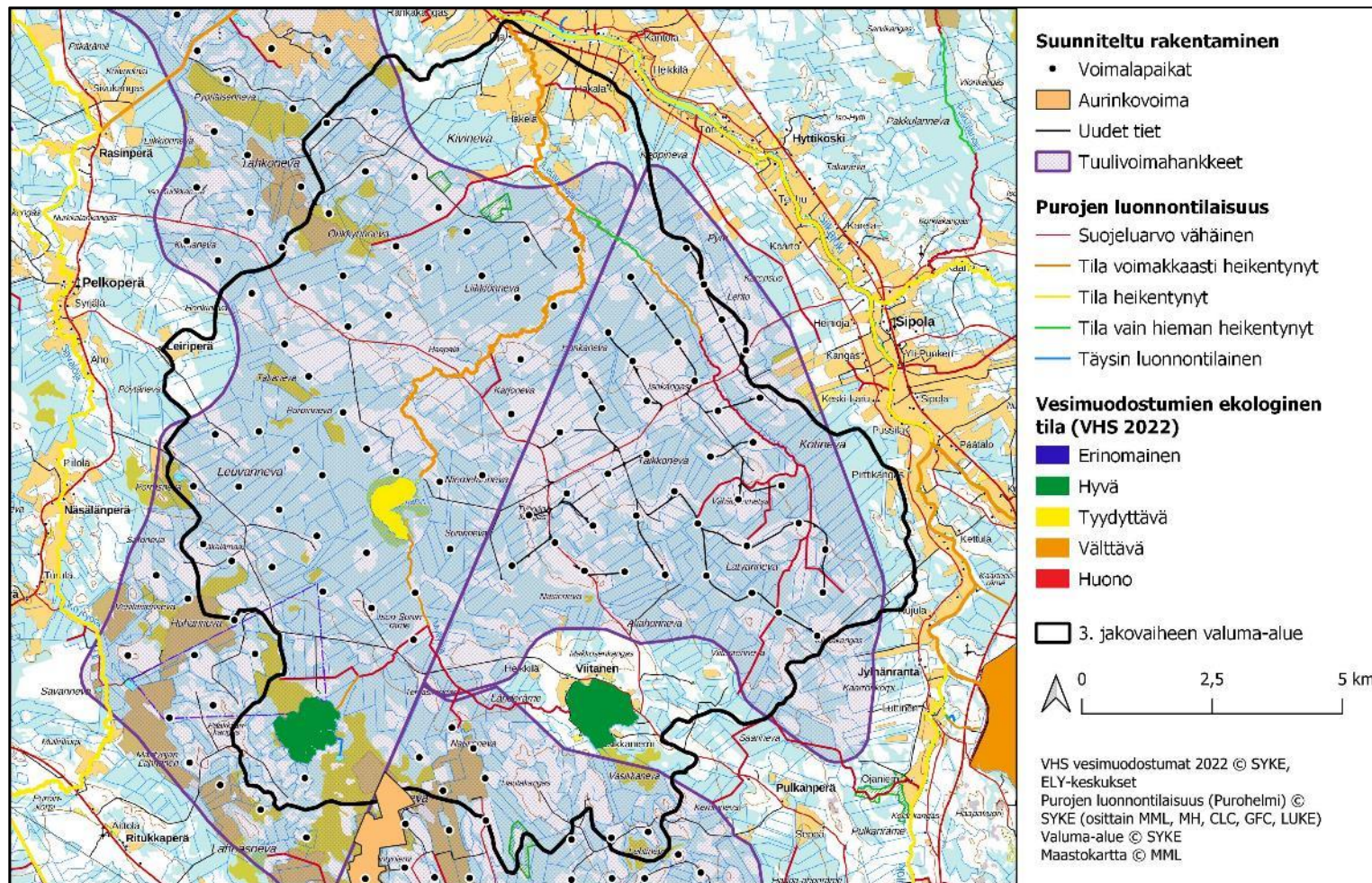


Marttila, H. (2023). Miten tuuli- ja aurinkovoiman aiheuttama maankäytön muutos vaikuttaa hydrologiaan.



Yksittäisen hankkeen vaikutukset & yhteisvaikutukset

- uudet hankkeet & olemassa oleva maankäyttö?



- 1 hanke kaavaluonnosvaiheessa, 2 hanketta YVA-vaiheessa
- Hankealueet kattavat yhteensä 84 % valuma-alueesta (140 km²).
- Kaikkiaan max 93 voimalaa.
- Arviolta n. 63 km uutta ja 56 km kunnostettavaa tietä*
- Maankäytön muutokset yhteensä n. 250 ha**

*) Yhtä voimalaa kohden keskimäärin 0,6 km uutta tietä ja 0,6 km kunnostettavaa tietä

**) Yhden tuulivoimalan vaatima pinta-ala 2-3 h

Aurinkovoima & vesistöt

- Todennäköisimmät vaikutukset pintavesiin
 - Hankealueen kuivatuksen muutokset ja toteutettavien vesiensuojelurakenteiden toimivuus ja soveltuvuus hankealueelle.
 - Mustaliuskejuonteet ja potentiaaliset happamat sulfaattimaat → kuivatus suunniteltava happamuustilanteen mukaan
 - Pintakasvillisuuden poisto ja maaperän muokkaus rakentamisvaiheessa
 - Vaikutus lähialueen hydrologiaan ja sitä kautta luontotyyppeihin.
 - Huomioitava vesistön tila ja vesienhoitosuunnitelma.
 - Pohjaveden pilaamiskielto
- Kuivatuksen ja vesiensuojelurakenteiden suunnittelulla saattaa olla vaikutuksia, jotka heijastuvat koko hankkeen suunnitteluun → kuivatussuunnittelun olisi hyvä olla mukana hankkeen suunnittelussa alusta alkaen.
- YVA-tarveharkintavaiheessa kuivatuksen, vesienhallinnan ja vesiensuojelun osalta hankekuvaukset ovat usein kirjavia.
- Osana MMM & YM rahoittamaa Selvillä olo aurinkovoimaloiden vaikutuksista vesiin ja ilmastoon entisillä turvetuotantoalueilla –hanketta on tuotettu raportti [Aurinkovoimaloiden vesienhallinta ja luontoteot turvetuotannosta poistuvilla alueilla – Tapio](#)

- Pohjois Pohjanmaalla 21 hanketta selvitys tai lupavaiheessa (Suomen uusiutuvat ry, 1/2025).
- Kolmannes hybridihankkeita (akku/tuulivoima).
- Alueiden koko 11 850 ha.



Johtopäätöksiä (tuulivoima)

- Vesistövaikutusten laatu, kesto ja voimakkuus vaihtelevat hankkeittain ja vaikutuksen kohteena olevan alueen mukaan: vaikutusten tarkastelu hankekohtaisesti, alueen erityispiirteet huomioon ottaen.
- Tietoa ja työkaluja pintavesivaikutusten arviointiin on heikosti saatavilla, ei usein hyödynnetä YVA:ssa.
- **Suosituksia**
 - YVA-vaiheessa yksityiskohtaisia mallinnuksia keskeisempää voisi olla arvioida muutoksen suuntaa suhteessa nykytilaan, jo olemassa olevasta maankäytöstä aiheutuvat vaikutukset huomioon ottaen.
 - Riskikohteiden tunnistaminen ja haitallisten vaikutusten minimointi suunnittelulla.
 - Valuma-alue/vesimuodostumakohtainen tarkastelu!
 - Haittojen ennaltaehkäisyä voidaan tehdä pienin kustannuksin, jos ne osataan tunnistaa.
 - Yksikin väärin sijoitettu voimala tai rumpu voi aiheuttaa huomattavaa haittaa, vaikka hankkeen kokonaisvaikutukset olisivat vähäisiä.
 - Katkeamaton informaatio aina toteutusvaiheeseen saakka!
- Tutkitun tiedon tarvetta, arviointimenetelmien yhdenmukaistamista.
- Vesienhoidon tavoitteiden edistäminen hankkeiden kautta?

Kiitos!

Tutustu selvitykseen tästä linkistä:

Maatuulivoiman rakentamisen vesistövaikutukset :
Esiselvitys vaikutuksista, niiden arviointitavoista ja
haittojen lieventämisestä – Doria

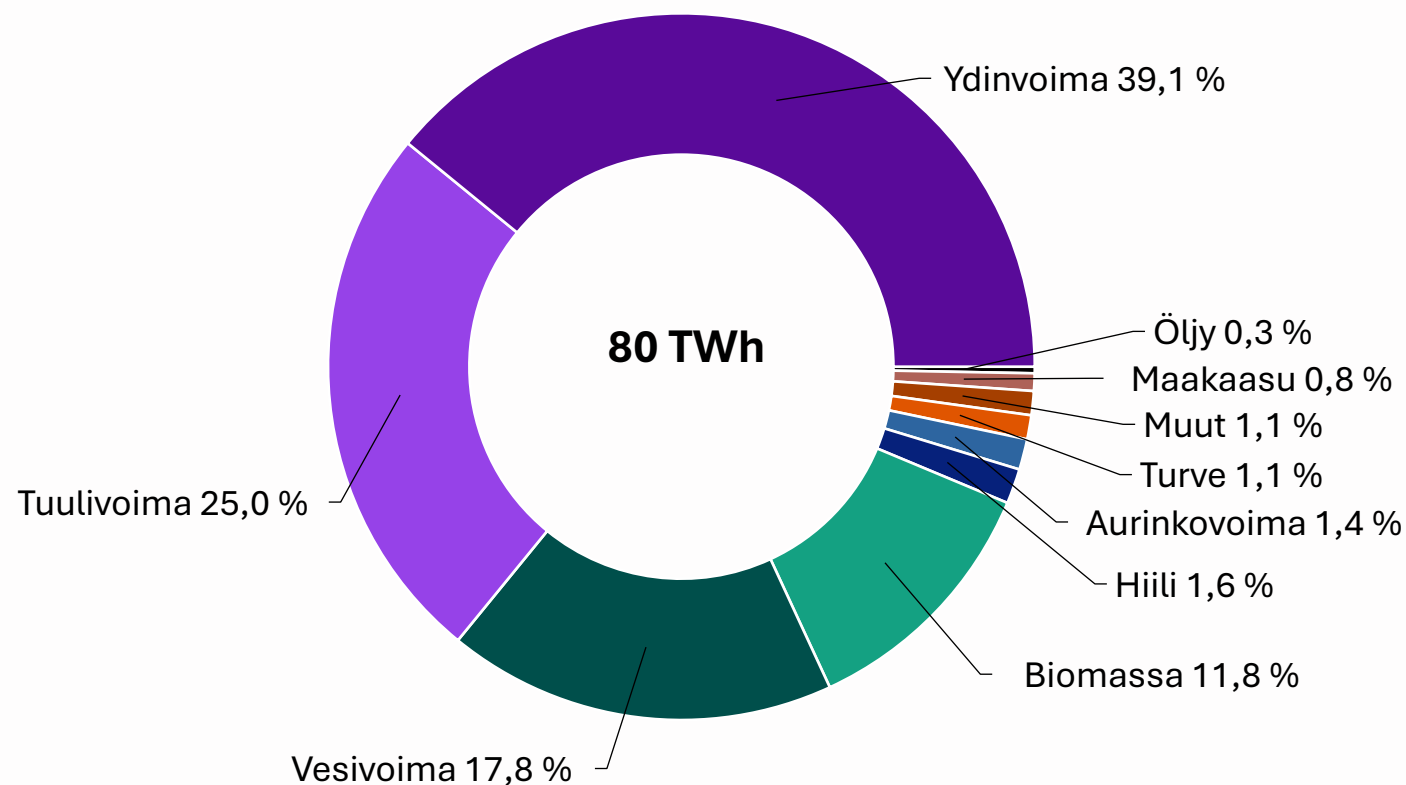
**Työtä jatketaan POPELYn ja Syken
yhteishankkeessa Tuulivoiman rakentamisen
vesistövaikutukset muuttuvassa ilmastossa –
riskinarviointi ja vesienhoidon vaihtoehdot (TURRI)
(2025-2027), rahoittaja Pohjois-Pohjanmaan liitto,
EAKR**



Kommenttipuheenvuoro POPELY ytr 10.4.2025

Energiateollisuus ry

Hiilidioksidineutraalin sähkön osuus jo 95 prosenttia Suomen sähköntuotannosta

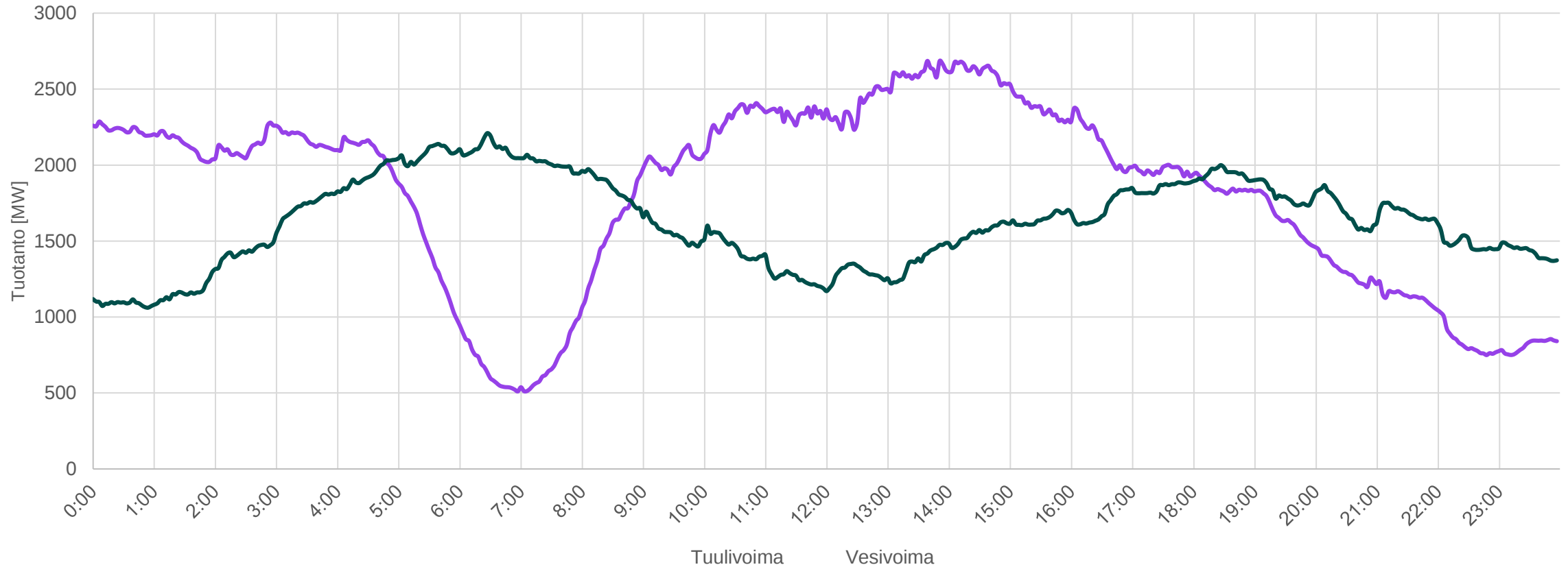


- Uusiutuvat: 56 % (52 % vuonna 2023)
- Hiilidioksidineutraalit*: 95 % (94 % vuonna 2023)
- Kotimaiset: 57 % (54 % vuonna 2023)

*Hiilidioksidineutraaleiksi energialähteiksi on laskettu energialähteet, joiden hiilidioksidivaikutusta ei raportoida sähköntuotannossa. Biomassan ilmastovaikutus lasketaan maankäyttösektorilla.

Vesivoima joustaa mm. tuulivoimatuotannon mukaan

Tuuli- ja vesivoiman tuotanto 7.4.2025



Data: Fingrid

Vesienhoidon toimenpiteiden vaikutus säättövoimaan

- Selvityksen sähkömarkkinamallinnus puutteellinen, eikä se sovellu tulevaisuuden tarkasteluun
- Toimenpideohjelmia ja niissä esitettyjä toimenpiteitä ei ole laajasti analysoitu, vaan selvitys perustuu muutamaankin esimerkkitoimenpiteeseen
- KeVoMu-vesissä merkittävää haittaa tulee tarkastella kolmesta näkökulmasta: vaikutus tuotantoon, vaikutus säättökykyyn ja vaikutus huoltovarmuuteen
- Säättökykyisen tuotannon rajoittaminen on ristiriidassa sähköjärjestelmän kehitystarpeiden kanssa
- Vesivoimayhtiöillä on käynnissä useita toimenpiteitä, joista monet liittyvät mm. vesienhoidon suunnitteluun

Tuulivoimarakentamisen vesistövaikutukset

- Tiedon ja tietoisuuden lisääminen tärkeää, samoin vuoropuhelu eri toimijoiden välillä
- Mahdollisten selvitysten tulee perustua perusteltuihin vaatimuksiin, myös arviointi- ja selvityskriteerien tulee olla yhtenevät
- Miten erotetaan tuulivoiman vesistövaikutukset muiden toimintojen vesistövaikutuksista?
- Hajakuormituksen vähentämiseksi tarvitaan laajalti toimia, tuulivoima ei saa joutua ”sijaiskärsijäksi”

Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen pistekuormituksen lupaharkinnassa



“

Lupaharkinta on laillisuusharkintaa



Aluehallintovirasto

Ympäristölupa-asioiden ratkaiseminen aluehallintovirastoissa

- Ratkaisupakko
- Lupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää YSL:n ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset

Lupaharkinnan perusteet YSL (527/2011) 48.2 §
- YSL on päästölaki ja ympäristöluvat pilaamislupia
- YSL 5 §:ssä määritelty mm. päästö ja pilaantuminen

”...ympäristön pilaantumisella sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:...”
- Vesimuodostuman kannalta lähinnä jätevesipäästö (aineena tai lämpöenergiana, mutta myös esim. pölyäminen)

“

Jos lupa myönnetään, se myönnetään hakemuksen mukaiseen toimintaan tai hakemus osittain hyläten



Aluehallintovirasto

Luvan myöntämisen edellytykset (YSL 49 §)

- Asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaiikka huomioon ottaen toiminnasta ei saa aiheutua yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa...
 - Terveyshaittaa, merkittävää pilaantumista tai sen vaaraa ja 5 muuta kohtaa
- Uusi kohta 7) (19.12.2024/997, voimaan 1.1.2025)
 - ”vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 20 a §:n vastaista pintavesimuodostuman tai pohjavesimuodostuman tilatavoitteen saavuttamisen vaarantumista tai mainitun lain 20 b §:n vastaista vesimuodostuman tilan heikentymistä.”
 - Perustuu EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistuneeseen tulkintaan vesienhoidon tavoitteiden sitovuudesta lupaharkinnassa
 - Toiminnan VHL:n mukaisuus/vastaisuus tutkitaan yhdessä muiden toimintojen kanssa
- ”Vanha” 51 § (Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus), on edelleen YSL:ssa
 - Pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä VHL:n mukaisessa vesien- tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista

“

**Sijainti,
sijainti ja
sijainti**



Sijoituspaikan valinta (YSL 11 §)

- YSL 11.1 §: Pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.
- Mahdollisuudet jätevesien purkupaikkaa koskevaan sijoittamisratkaisuun ovat väljemmät kuin itse laitoksen sijoituspaikan valinnassa

YSL 11.2 §:n kohta 5) ”muut mahdolliset sijoituspaikat alueella”

Pilaantumisen ehkäiseminen, riittävät laimentumisolosuhteet ja vesienhoidon tilatavoitteiden saavuttaminen
-> luvan myöntämisen edellytysten täyttyminen

Hakemuksesta määräaikainen sekoittumisvyöhyke on mahdollinen (VnA 1022/2006 6 b §)

“

Vesienhoitoviranomaisen perusteltujen lausuntojen roolia ei voi liika korostaa



Aluehallintovirasto

Keskeisiä seikkoja pistekuormituksen lupaharkinnasta vesienhoidon kannalta

- Vesienhoitosuunnitelmissa esitetyt tiedot purku-vesimuodostumasta:
Lupaharkinnassa on varmistettava, että vesienhoidon tavoitteet saavutetaan (hakemuksessa esitettävä toimenpiteet, joilla tilan heikentyminen estetään ja tavoitteiden saavuttaminen mahdollistetaan)
- Vesienhoidon yleiset tavoitteet ovat voimassa myös luokittelemattomissa vesimuodostumissa:
Pienissä vesimuodostumissa merkittävä koko vesimuodostuman pilaantuminen tai sen vaara (YSL 49.1 § kohta 2) todennäköisemmin luvan myöntämisen este
Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) korostuu
luvan myöntämisen edellytyksenä voi olla BAT+ taso
- ELY:n rooli vesienhoidon vastuuviranomaisena:
vh-viranomaisen perustellut lausunnot, arvio luvan myöntämisen edellytyksistä ja tarvittavista toimista (lupamääräykset, purkupaikan soveltuvuus ym.)

“

Ilmastonmuutoksen vaikutukset ja varovaisuusperiaate



Aluehallintovirasto

Keskeisiä seikkoja pistekuormituksen lupaharkinnasta vesienhoidon kannalta

- Päästöjen vaikutusten huolellinen arviointi:
Hakemuksessa (YSL 39 §) on arvioitava hankkeen vaikutukset vesimuodostuman ekologiseen ja kemialliseen tilaan (yhdessä muiden toimintojen kanssa)
Huom! Myös hakemus sitoo hakijaa
- Kuormituksen vähentäminen:
Lupaharkinnassa on varmistettava, että kuormitus ei heikennä vesimuodostuman tilaa (sijoituspaikan soveltuvuus, annetaan määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi, raja-arvot keskeisille kuormitteille, BAT, varovaisuusperiaate (YSL 20 §))
- Epävarmuuden hallinta:
Ilmastonmuutoksen vaikutus hydrologisiin olosuhteisiin, sateisuuteen, sadannan ajoittumiseen, vesistön lämpötilaan, sään ja valuman ääri-ilmiöihin
Hakijan esitettävä arvioita, laskelmia, skenaarioita (jälleen varovaisuusperiaate lupaharkinnassa)

“

KHO:n ennakkopäätöksiä



Aluehallintovirasto

ISAVI nro 14/2017/1

- KHO 2019:166

Päätös kumottiin, koska vesistön tilaluokka tai sen laatutekijä oli vaarassa heikentyä

Äänestys 5-2

”Asiassa ei voitu riittävästi vakuuttua siitä, että toiminnasta ei sijoituspaikallaan hakemuksessa ilmoitetulla tuotantomäärällä koko sen elinkaaren aikana aiheutusi jätevesien purkuvesistöön vesistön ekologisen tilan kehitys huomioon otettuna ympäristönsuojelulaissa kiellettyä merkittävää pilaantumista, kun lakia tulkitaan unionioikeudellisten velvoitteiden ja varovaisuusperiaatteen edellyttämällä tavalla.”

Varovaisuusperiaate! (YSL 20 §)

KHO hylkäsi lisäksi päätöksen purkuhakemuksen (Muu päätös 1/2022)

“

KHO:n ennakkopäätöksiä



Aluehallintovirasto

ESAVI nro 465/2020

- KHO 2025:1

Lupa muutettiin määräaikaiseksi haitallisten vaikutusten arviointiin liittyvän painavan syyn vuoksi

Toiminnan laajuus, pitkä toiminta-aika ja samanaikainen ilmastonmuutoksen vaikutusten lisääntyminen (lisääntyvät ja voimistuvat sateet sekä ravinne- ja kiintoainehuuhtouma) aiheuttavat epävarmuutta koskien toiminnan vaikutuksia vastaanottavissa vesistöissä, jotka jo ennestään välttävässä tai huonossa tilaluokassa

Määräaikainen lupa antaa mahdollisuuden seurata ja arvioida hankkeen vaikutuksia vesimuodostuman tilaan tarkemmin ennen pysyvän luvan myöntämistä

Erityisesti pitkän aikavälin vaikutukset on otettava huomioon ympäristölupaharkinnassa

Varovaisuusperiaate! (YSL 20 §)

“

Vesien tilan tavoite ja heikentämättömyysvaatimus



Aluehallintovirasto

Vesienhoitolain 20 a ja 20 b §:t (1.1.2025)

- Vesien tilan tavoite (20 a §)

Vähintään hyvä tila tai vesienhoitosuunnitelmassa asetettu muu tilatavoite

- Heikentämättömyysvaatimus (20 b §)

Ekologisen tilan luokittelutekijä ei saa alentua vähintään yhdellä luokalla tai alimmassa luokassa edelleen heikentyä

Ympäristölaatunormi ei saa ylittyä tai ylittynyt edelleen nousta

Sekoittumisvyöhykkeen mahdollisuus (VnA 1022/2006 6 b §)

- Molempien 2 momentissa todetaan, että hankkeen tai toiminnan vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon vesienhoitosuunnitelmassa esitetyn lisäksi muut ajantasaiset tiedot vesimuodostuman tilasta

Lupahakemuksessa (YSL 39 §) hakija voi esittää ajantasaisempia tietoja vesimuodostuman tilasta kuin mitä vesienhoitosuunnitelmassa on käytetty

Lausunnot (vesienhoitoviranomainen)

“

**Lupaviranomainen voi
myöntää lupa-asian
yhteydessä poikkeuksen**



Aluehallintovirasto

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen (YSL 49 a §, 1.1.2025)

- Uusi hanke tai olemassa olevan muutos
- Vesimuodostuman fyysisiä ominaisuuksia muuttavat toimenpiteet estävät hyvän ekologisen tilan tai hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamisen tai em. syystä huononemista ei voi estää (VHL 20c.1 § 2)
- Vesimuodostuman ekologisen tilan huononeminen erinomaisesta hyvään tilaan aiheutuu uusista kestävän kehityksen mukaisista toimista (VHL 20c.1 § 3)
- Ei tutkita viran puolesta vaan hakijan on haettava itse poikkeamista

YSL 39 §: "...Jos hakemus koskee VHL:n 20 c §:n mukaista poikkeamista, hakijan on esitettävä tarpeellinen selvitys poikkeamisen edellytysten täyttymisestä."

“

”Intressivertailu” ympäristölupa- harkintaan?



Aluehallintovirasto

VHL 20 c § 2 momentti

- 1) kaikki käytännössä mahdolliset toimenpiteet toteutetaan hankkeesta tai toiminnasta vesimuodostuman tilaan kohdistuvan haittavaikutuksen vähentämiseksi;
 - 2) uusi hanke tai toiminta on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä tai uuden hankkeen tai toiminnan vaikutukset ihmisten terveydelle, ihmisten turvallisuuden ylläpitämiselle tai kestäväälle kehitykselle tuomat hyödyt ylittävät 20 a ja 20 b §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamisesta ympäristölle ja yhteiskunnalle koituvat hyödyt;
 - 3) kyseisten vesimuodostuman muutosten tuomia hyötyjä ei voida teknisen toteuttamiskelpoisuuden tai kohtuuttomien kustannusten vuoksi saavuttaa muilla ympäristön kannalta merkittävästi paremmilla keinoilla; sekä
 - 4) se ei pysyvästi estä tai vaaranna ympäristötavoitteiden saavuttamista muissa saman vesienhoitoalueen vesimuodostumissa tai ole ristiriidassa muualla ympäristölainsäädännössä asetettujen vaatimusten tai tavoitteiden kanssa.
- Uusiutuvan energian tuotantolaitosten suunnittelu, rakentaminen ja käyttö sekä tällaisten laitosten verkkoon liittäminen, asiaankuuluva verkko ja energiavarastot ovat aina 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja erittäin tärkeitä yleisen edun mukaisia hankkeita tai toimintoja.

Kiitokset!



Aluehallintovirasto





StoraEnso

Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen luvituksessa

Toiminnanharjoittajan puheenvuoro

Ismo Lappalainen, ympäristöpäällikkö Stora Enso Oulu Oy

10/4/2025



Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen luvituksessa – Toiminnanharjoittajan puheenvuoro



- Teollisuuslaitosten ympäristöluvista asetetut lupamääräykset perustuvat toimialakohtaisiin BAT-päätelmiin, jotka uusiutuvat noin 10 vuoden välein. Tuolloin laukeaa tarve tarkastella onko lupamääräyksiä muutettava.
- Muun muassa sementtiteollisuuden, energiantuotannon, massa- ja paperiteollisuuden ja terästeollisuuden BAT-päätelmät on julkaistu vuosina 2012–2017 → lupien tarkistamisia tulossa lähivuosina.

Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen luvituksessa – Toiminnanharjoittajan puheenvuoro



StoraEnso

- Vesienhoitosuunnitelmien alkutaipaleella keskityttiin vesien tilan parantamisessa hajakuormituksen päästöihin. Luvanvaraisten toimijoiden osalta päästöt ja vaikutukset vesistöihin katsottiin käsitellyn riittävällä tasolla lupaprosesseissa. Vesienhoitosuunnitelmat tuli ainoastaan ottaa huomioon lupapäätöksiä annettaessa.
- Toisella kaudella suunnitelmat ja vesimuodostumien luokittelu osoittautuivat luvitusta sitoviksi (Case Weser).
- Tämä on johtanut siihen, että hankkeita on hylätty viitaten vesienhoidon tilatavoitteisiin (Finnpulp) pelkästään yhden tilaa luokittelevan laatutekijän heikkenemisen takia.

Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen luvituksessa – Toiminnanharjoittajan puheenvuoro



StoraEnso

- Teollisten toimijoiden uusien hankkeiden ennakoitavuus lupien saantiin on heikentynyt merkittävästi.
- Tilatavoitteiden saavuttaminen voi vaikuttaa myös jo olemassa oleviin luvanvaraisiin toimintoihin. Lupien tarkistusvaiheessa voidaan vaatia merkittäviä lisätoimia päästöjen pienentämisen osalta. Tällä on vaikutusta toiminnan kustannuksiin ja pahimmissa tapauksissa myös koko hankkeen toimintaedellytyksiin. Mikäli toiminnassa olevaan hankkeeseen suunnitellaan laajennuksia, voi tilatavoitteiden saavuttaminen tulla esteeksi hankkeen toteuttamiselle.
- Kaikissa vesistöissä ei tilatavoitteita voida saavuttaa pelkästään luvanvaraisen toiminnan päästöjä kiristämällä.

Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen luvituksessa – Toiminnanharjoittajan puheenvuoro



StoraEnso

- Vesienhoitolain mukainen poikkeaminen on mahdollista vain, jos hanke on yleisen edun kannalta erittäin tärkeä.
- Pykälän soveltaminen teolliseen toimintaan on todennäköisesti hankalaa.
- Vesimuodostelmien rajausta, niiden tilan ja sen kehityksen luotettava arviointi korostuvat entisestään.
- Toiminnanharjoittajat tarvitsevat luotettavaa tietoa pystyäkseen mallintamaan ja arvioimaan aiheuttamansa kuormituksen vaikutuksen.

Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen luvituksessa - Toiminnanharjoittajan puheenvuoro



StoraEnso

- Summa summarum:

Vesialueiden määrittely, luokittelu ja tavoitteiden asettaminen on osuttava ns. lankulle, jotta luvanvaraista teollista toimintaa voidaan Suomessa harjoittaa tulevisuudessa.



StoraEnso

The renewable materials company



Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vesienhoidon tavoitteiden huomioinen pistekuormituksen luvituksessa - kommenttipuheenvuoro ELY:n valvojalta

Jaana Rääpysjärvi ja Jaana Rintala

27.3.2025

Vesienhoidon tavoitteiden huomioinen pistekuormituksen luvituksessa - ELY:n valvojan näkökulma

- Näkökulma kommenttipuheenvuorossa luvituksen yhteydessä annettavan vesienhoidon lausunnon antajan näkökulmasta

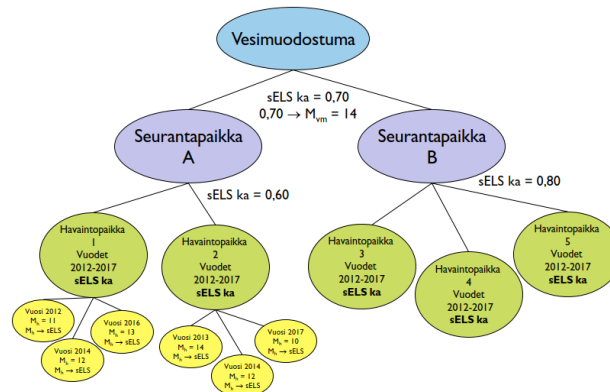


Luokitteluun liittyvä epävarmuus

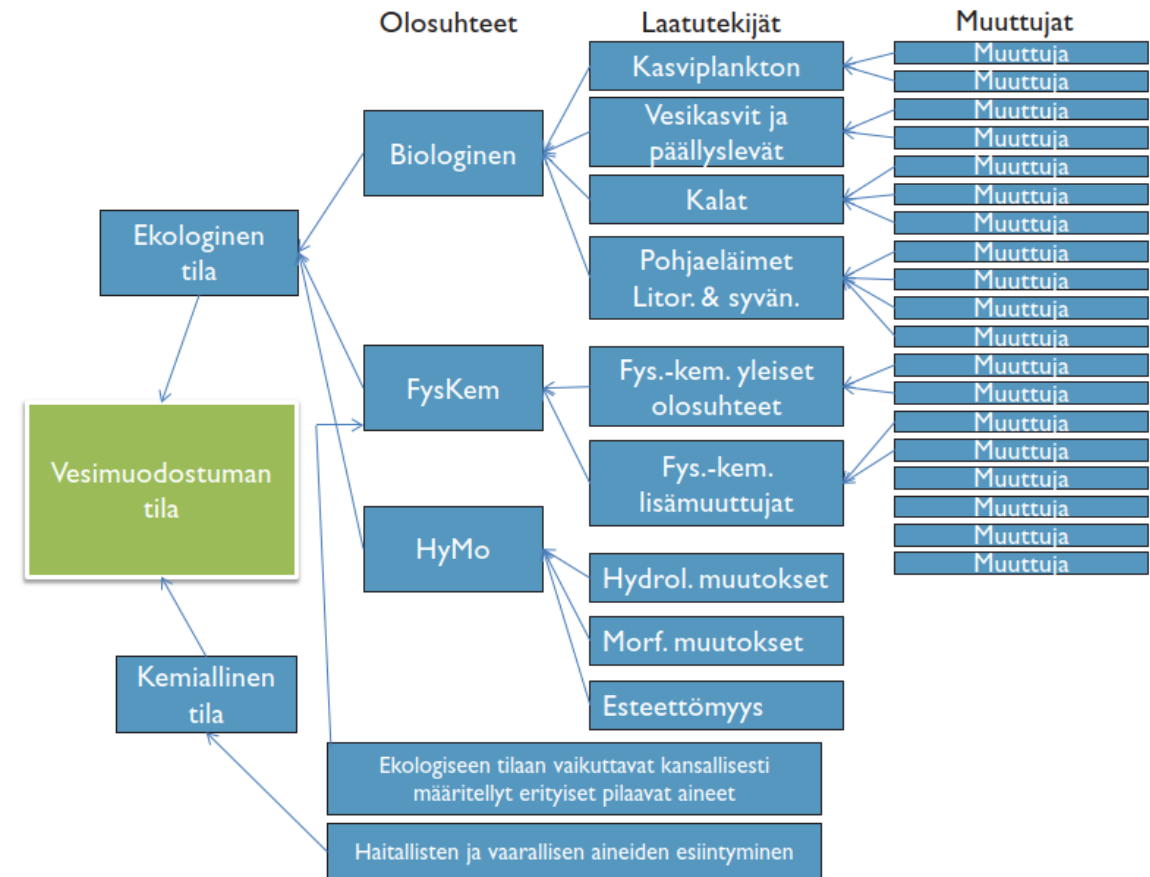
- Vesimuodostuman tilaluokittelu – kohtuullisen monimutkainen järjestelmä tilan arvioimiseksi
- Vertailuaineiston laatu ja määrä, onko luonnollista vaihtelua katettu riittävästi luokittelua varten? Miten erotetaan ilmastomuutoksen aiheuttama vaihtelu luonnollisesta vaihtelusta?
- Miten näytteenotto, vuosien välinen luonnollinen vaihtelu, sekä ilmastomuutoksen aiheuttama vaihtelu (kuivuus, sateisuus) vaikuttaa?
- Ovatko biologiset näytteet, joihin tilaluokitus perustuu, vesimuodostuman suhteen edustavia? Esim. velvoitetarkkailun havaintopaikat kuormituksen lähialueella.
- Onko luokitteluaineisto muutoin kattavaa mm. eri laatutekijät? Onko kaikki olemassa oleva aineisto toimitettu rekisteriin? Aineiston laatu?
- Tilaluokitus ei ole huomioinut humuskuormitusta

→ Miten hyvin tilaluokitus edustaa ”todellista” tilaa?

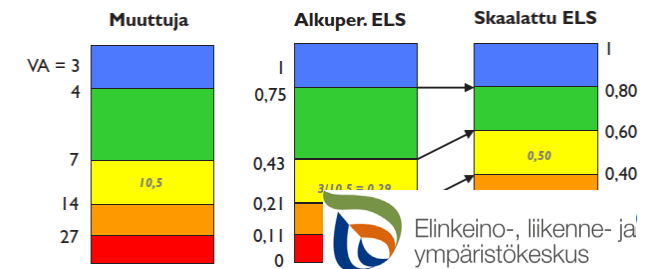
Kuvat: Pintavesien tilan luokittelu ja
arviointiperusteet vesienhoidon
kolmannella kaudella, Jukka Aroviita,
Sari Mitikka ja Sanna Vienonen



Kuva 10. Esimerkki biologisen laatutekijän yhden luokittelumuuttujan (esim. tyyppiominaisten taksonien lukumäärä) vesimuodostumakohtaisen arvon laskennasta jakson 2012–2017 tilaluokittelua varten. Muuttujien havainnoista ($M_{i,j}$, keltaisella, yleensä vuosikohtaisia) lasketaan ensin skaa-



ra 6. Vesimuodostumien tilan luokittelun olosuhteet, laatutekijät ja muuttujat. HyMo= rologis-morfologiset olosuhteet, FysKem= fyysis-kemialliset olosuhteet, Litor.= litoraali, in. = syväne.



Kuva 8. Ekologisten laatusuhteiden laskenta ja niiden yhteismitallistaminen. Vasemmalla puolella

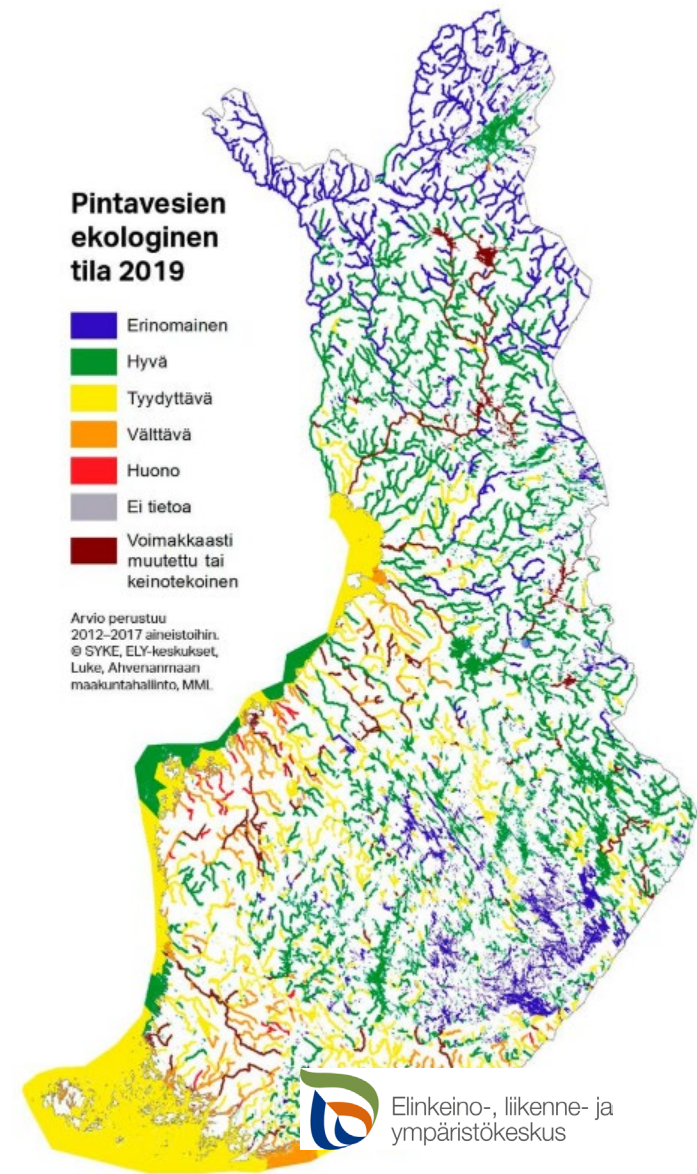
Tilan heikentäminen ei ole sallittua

- Lupaa ei voi myöntää jos hanke heikentää vesimuodostuman tilaa
 - KHO:2019:166 - Korkein hallinto-oikeus
 - Nyt lainsäädännössä
- Olennaista on arvioida toiminnan vaikutusta vesistössä peilaten sitä ekologisen tilan luokittelutekijöihin
- Haasteena monimutkaiset vaikutusmekanismit ja osin puutteellinenkin tietopohja
 - esim. lämpökuormitus lisää rehevöitymistä, mutta minkä suuruinen lämpökuorma muuttaisi kasviplanktonia niin, että tekijän tilaluokka alenisi
 - mallinnus avuksi

- 20 b §: Vesimuodostuman tila ei saa heikentyä hankkeen tai toiminnan johdosta siten, että:
 - 1) ekologisen tilan luokittelua koskeva tekijä alenee vähintään yhdellä luokalla tai se edelleen heikkenee, jos kyseinen tekijä on jo alimmassa luokassa; tai
 - 2) pilaavaa tai haitallista ainetta koskeva ympäristölaatunormi ylittyy tai jos ympäristölaatunormi on jo ylittynyt, aineen pitoisuus nousee vesimuodostumassa.

Missä tapauksessa kuormitusta ei voi lisätä? Mikä määrä kuormitusta on liikaa?

- Lupaa ei saisi myöntää, jos hanke vaarantaa pintavesimuodostuman tai pohjavesimuodostuman tilatavoitteen saavuttamisen Milloin hanke vaarantaa tilatavoitteen saavuttamisen?
- Esimerkkinä valuma-alueet, joiden vesimuodostumat ovat jo hyvää huonommassa tilassa kuormituksen vuoksi, millainen toiminta voi saada luvan? Voidaanko vastaavaa lisäkuormitus sallia ollenkaan ko. tilanteissa?
- Kompensaation mahdollisuus? Kuormituksen vähentäminen muilla sektoreilla? Miten voisi saada mukaan luvituksen keinovalikoimaan?



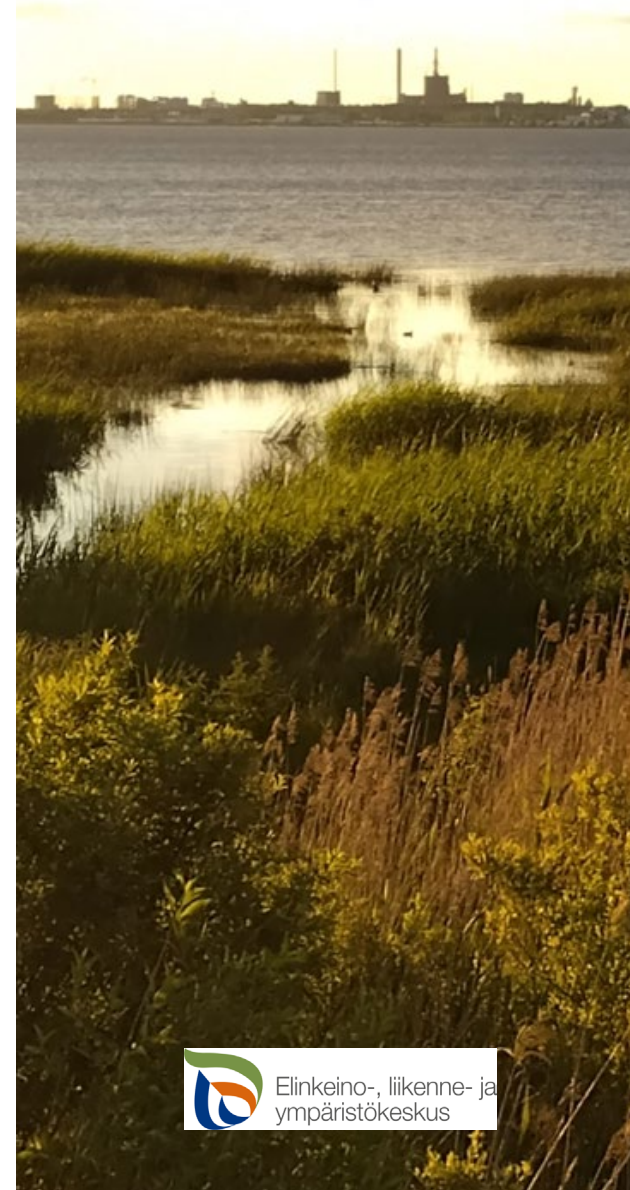
Tilatavoitteen saavuttaminen - KHO:2025:1 7.1.2025

ennakkopäätös, Ympäristölupa - Turvetuotanto

- Ympäristölupa - Turvetuotanto - Luvan myöntämisen edellytykset - Suon luonnontilan muutokset - Vesistövaikutukset - Vesienhoitosuunnitelmassa luokittelemattomat vesistöt - Luvan muuttaminen määräaikaiseksi
- **Edilex-uutinen:** Korkein hallinto-oikeus katsoi ennakkopäätöksessä [KHO 2025:1](#), että Jouppilankeitaan turvetuotannon ravinne- ja kiintoainekuormitus ei aiheuta kiellettyjä vaikutuksia vesistöön. Näin siitä huolimatta, että vesistön nykytila on kaukana tavoitteesta. Karvianjärven ekologinen tila on välttävä ja Karvianjoen yläosan tyydyttävä. KHO totesi, että turvetuotanto ei yksinään estä Karvianjärven ja Karvianjoen hyvän tilan saavuttamista. Ympäristölupa oli voitu myöntää.
- Päätöksen pohjalta olisi tulkittavissa, että kun hanke ei ennalta arvioiden yksinään estä sen alapuolisten pintavesimuodostumien hyvän tilan saavuttamista tai heikennä niiden nykyistä tilaa, olisi luvan myöntämisedellytyksen olemassa vesienhoidon tilatavoitteen osalta.
 - Vesienhoidossa arvioidaan ekologisen tilan lisäksi vesimuodostuman tilaa heikentävät paineet (paine yksin tai yhdessä muiden kanssa), näiden merkitys? Uuden toiminnan aiheuttaman paineen merkitystä ei ole voitu arvioida vielä vesienhoidon suunnittelussa
- Lupa kuitenkin myönnettiin määräaikaisena, koska mm. ilmastonmuutos...”osaltaan edistää ravinteiden ja kiintoaineen huuhtoutumista. Tämä aiheuttaa hankkeen koko arvioituna toiminta-aikana merkittävää epävarmuutta toiminnan vaikutuksissa vastaanottavissa vesistöissä, jotka ovat jo ennestään välttävässä tai huonossa tilaluokassa.”

Valvojan rooli

- Valvojan näkökulmasta hyvä lupa on sellainen, jota on helppo valvoa.
- **Selkeät lupamääräykset**
 - Luvassa on hyvä olla valvojalle riittävä selkänaja, mutta riittävästi liikkumavaraa ja harkinnanmahdollisuutta olosuhteisiin sopeutumiseen.
- Päästö- ja pitoisuusrajojen valvonta selkeää, mutta entä jos ajan mittaan huomataan, että ne eivät vesienhoidon näkökulmasta riitä?
- Lupakäytäntö on hyvin tehokas keino vesienhoidon tavoitteiden edistämiseen. Vesienhoidon haasteet ovat pääosin muualla. Voitaisiko silti tehdä (vapaaehtoisesti) vielä enemmän?
- LVV voi valtakunnallisena virastona yhtenäistää käytäntöjä ja tulkintoja



Huolellinen tarkastelu luvituksen yhteydessä

- Valvojana/lausujana pitäisi pystyä huolellisesti tekemään hankkeen tarkastelua – tieto, työkalut, vaihtoehtoinen vaikutustarkastelu, asiantuntemus

→ Luvituksen yhteydessä tarve huolellisesti tehdylle ja tarkalle & kattavalle vaikutusten arvioinnille.

→ Vesistövaikutuksiin on hankalaa ottaa kantaa luvitusta koskevassa lausunnossa, mikäli vaikutusarvio on sanallinen ja hyvin suppea, arviointi on tehty vain esim. kokonaisravinteiden osalta ja/tai arvioissa ei ole aidosti arvioitu vaikutuksia biologisiin laatutekijöihin tai mahdollisia vaikutusmekanismeja ei olla lainkaan tunnistettu. → Vaikeaa muodostaa kantaa siitä, kuinka merkittäviä vaikutukset ovat.

→ Vaikka hanke ei uhkasi vesimuodostuman tilaa, olisi tarvetta huolelliselle vaikutusten arvioinnille ja riittäville lievennys- ja vesiensuojelutoimille (jotta kuormitusta ei lisätä) ja tilatavoite olisi mahdollista saavuttaa.

→ Huolellinen vaikutusarviointi tukee riittävien ja oikeanlaisten vesiensuojelutoimien valintaa/suunnittelua